

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 31 Μαΐου 2022
(OR. en)

9598/22

Διοργανικός φάκελος:
2022/0167 (COD)

JAI 768
COPEN 212
DROIPEN 72
CODEC 799

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	25 Μαΐου 2022
Αποδέκτης:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 245 final
Θέμα:	Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 245 final.

σνημμ.: COM(2022) 245 final

Βρυξέλλες, 25.5.2022
COM(2022) 245 final

2022/0167 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων

{SEC(2022) 245 final} - {SWD(2022) 245 final} - {SWD(2022) 246 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Το οργανωμένο έγκλημα αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές για την ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διακρατική εμβέλεια του οργανωμένου εγκλήματος, η συστηματική χρήση, εκ μέρους του, βίας και διαφθοράς, και ο πρωτοφανής βαθμός της οικονομικής διείσδυσής του αποκαλύφθηκαν στις επιχειρήσεις EncroChat, Sky ECC και ANOM¹ που υλοποιήθηκαν το 2020-2021. Με βάση τις έρευνες παρακολούθησης που κίνησαν τα κράτη μέλη καθώς και η Ευρώπη και η Eurojust (περισσότερες από 2 500 έρευνες μόνο από το EncroChat), οι εθνικές αρχές προέβλεψαν σε περισσότερες από 10 000 συλλήψεις, κατάσχεσαν σχεδόν 250 τόνους ναρκωτικών και πάνω από 600 εκατ. EUR σε μετρητά, καθώς και σε άλλα περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων εκατοντάδων οχημάτων, σκαφών, αεροσκαφών και ειδών πολυτελείας.

Οι εγκληματικές οργανώσεις χρησιμοποιούν εξελιγμένα μέσα για τη νομιμοποίηση των τεράστιων εσόδων τους, τα οποία εκτιμώνται σε τουλάχιστον 139 δις. EUR ετησίως². Όπως υπογραμμίζεται στη στρατηγική της ΕΕ για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος (2021-2025)², η στέρηση αυτών των παράνομων κερδών από τους εγκληματίες είναι απαραίτητη για την εξάρθρωση των δραστηριοτήτων των εγκληματικών ομάδων και την αποτροπή της διείσδυσής τους στη νόμιμη οικονομία. Δεδομένου ότι το κύριο κίνητρο του οργανωμένου εγκλήματος είναι το οικονομικό κέρδος, η ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων είναι ένας πολύ αποτελεσματικός μηχανισμός για την αποτροπή των εγκληματικών δραστηριοτήτων. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το έγκλημα δεν ανταμείβεται, η Επιτροπή ανακοίνωσε στη στρατηγική της ΕΕ για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος την πρόθεσή της να ενισχύσει τους κανόνες για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων, λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής του 2020 με τίτλο «Ανάκτηση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων: Μέτρα που διασφαλίζουν ότι το έγκλημα δεν είναι προσοδοφόρο»³.

Η απόφαση του 2007 του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων⁴ απαιτεί από τα κράτη μέλη να συστήσουν υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων για να διευκολύνουν την ανάκτηση και τον εντοπισμό των προϊόντων εγκλήματος και θεσπίζει

¹ Ευρωπαϊκή Ένωση, «[Dismantling of an encrypted network sends shockwaves through organised crime groups across Europe](#)» («Η εξάρθρωση κρυπτογραφημένου δικτύου κλυδωνίζει τις εγκληματικές οργανώσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη»), 2 Ιουλίου 2020· «[New major interventions to block encrypted communications of criminal networks](#)» («Νέες μεγάλες παρεμβάσεις για τη φραγή των κρυπτογραφημένων επικοινωνιών των δικτύων εγκλήματος») 10 Μαρτίου 2021· «[800 criminals arrested in biggest ever law enforcement operation against encrypted communication](#)» («800 εγκληματίες συνελήφθησαν στη μεγαλύτερη επιχείρηση των αρχών επιβολής του νόμου στην ιστορία κατά της κρυπτογραφημένης επικοινωνίας»), 8 Ιουνίου 2021.

² Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος 2021-2025 [COM(2021) 170 της 14.4.2021].

³ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο – Ανάκτηση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων: Μέτρα που διασφαλίζουν ότι το έγκλημα δεν είναι προσοδοφόρο [COM(2020) 217 final της 2.6.2020].

⁴ Απόφαση 2007/845/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 2007, σχετικά με τη συνεργασία των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στα κράτη μέλη προς ανάκτηση και εντοπισμό προϊόντων εγκλήματος ή άλλων συναφών περιουσιακών στοιχείων (ΕΕ L 332 της 18.12.2007, σ. 103).

ελάχιστες απαιτήσεις για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας τους. Η οδηγία του 2014 για τη δήμευση⁵, η οποία αντικαθιστά εν μέρει προηγούμενες νομοθετικές πράξεις, θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για τη δέσμευση, τη διαχείριση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων εγκληματικής προέλευσης. Παρά το γεγονός αυτό, τα συστήματα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων των κρατών μελών δεν διαθέτουν τα κατάλληλα εργαλεία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του πολύπλοκου τρόπου λειτουργίας των εγκληματικών οργανώσεων. Οι εθνικές αρχές διαθέτουν περιορισμένες ικανότητες για την ταχεία ανίχνευση, εντοπισμό και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, οπότε η αναποτελεσματική διαχείριση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων έχει ως αποτέλεσμα την απαξίωσή τους πριν από τη λήψη απόφασης για τη κατάσχεσή τους και τα υφιστάμενα εργαλεία δήμευσης δεν καλύπτουν όλες τις εγκληματικές αγορές που αποδίδουν υψηλά έσοδα και δεν αντιμετωπίζουν τις πολύπλοκες δομές και μεθόδους των εγκληματικών οργανώσεων. Η ανάγκη ενίσχυσης του καθεστώτος ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων της ΕΕ έχει αναγνωριστεί εδώ και καιρό από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Τον Ιούνιο του 2020 το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο ενίσχυσης του νομικού πλαισίου για τη διαχείριση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων και τη χορήγηση πρόσθετων εξουσιών στις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, για παράδειγμα για την επείγουσα δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και την πρόσβαση σε ένα σύνολο δημόσιων μητρώων⁶. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ζητήσει ενισχυμένους κανόνες για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων⁷. Οι προσκλήσεις αυτές συμπληρώνουν το προηγούμενο αίτημα αμφοτέρων των συννομοθετών για ανάλυση της σκοπιμότητας θέσπισης περαιτέρω κοινών κανόνων σχετικά με τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, ακόμη και όταν δεν υπάρχει καταδικαστική απόφαση⁸.

Ως εκ τούτου, η προτεινόμενη οδηγία για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων θα ενισχύσει τις ικανότητες των αρμόδιων αρχών να εντοπίζουν, να δεσμεύουν και να διαχειρίζονται περιουσιακά στοιχεία, και θα ενισχύσει και θα επεκτείνει τις δυνατότητες δήμευσης, ώστε να καλύπτει όλες τις σχετικές εγκληματικές δραστηριότητες που διεξάγονται από εγκληματικές οργανώσεις, καθιστώντας έτσι δυνατή τη δήμευση όλων των σχετικών περιουσιακών στοιχείων. Τέλος, η οδηγία θα βελτιώσει τη συνεργασία μεταξύ όλων των αρχών που συμμετέχουν στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και θα προωθήσει μια πιο στρατηγική προσέγγιση ως προς την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, μέσω της μεγαλύτερης δέσμευσης των αρχών αυτών για την επίτευξη κοινών στόχων στον τομέα αυτό.

Επιπλέον, ως αντίδραση στη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε περιοριστικά μέτρα κατά της Ρωσίας και της Λευκορωσίας, τα

⁵ Οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 39).

⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση των χρηματοοικονομικών ερευνών για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος (8927/20 της 17ης Ιουνίου 2020).

⁷ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τον αντίκτυπο του οργανωμένου εγκλήματος στους ιδίους πόρους της ΕΕ και στην κατάχρηση των ενωσιακών κονδυλίων, με ιδιαίτερη έμφαση στην επιμερισμένη διαχείριση από την άποψη του λογιστικού και λοιπού ελέγχου, P9_TA(2021)0501, [2020/2221(INI)].

⁸ Δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την εξέταση που θα πραγματοποιήσει η Επιτροπή, έγγραφο του Συμβουλίου 7329/1/14/REV 1 ADD 1.

οποία βασίστηκαν και επέκτειναν τα περιοριστικά μέτρα που θεσπίστηκαν αρχικά τον Μάρτιο του 2014 ως αντίδραση στην παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας και της Σεβαστούπολης από τη Ρωσία. Τα μέτρα αυτά, που εγκρίθηκαν βάσει του άρθρου 29 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και του άρθρου 215 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), περιλαμβάνουν τομεακά και μεμονωμένα μέτρα με τη μορφή της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων και περιορισμών εισδοχής, καθώς και ρήτρες κατά της καταστρατήγησης, οι οποίες απαγορεύουν την ηθελημένη και εσκεμμένη συμμετοχή σε δραστηριότητες που αποσκοπούν στην καταστρατήγηση των εν λόγω μέτρων, καθώς και άλλες υποχρεώσεις, ιδίως όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την υλοποίηση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Για την περαιτέρω αντιμετώπιση του κινδύνου παράβασης των εν λόγω μέτρων, η Επιτροπή ενέκρινε, στις 25 Μαΐου 2022, πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την προσθήκη της παράβασης των ενωσιακών περιοριστικών μέτρων στους τομείς εγκληματικότητας που ορίζονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁹, μαζί με ανακοίνωση σχετικά με οδηγία για ποινικές κυρώσεις για την παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης¹⁰, προκειμένου να προσδιοριστεί η παραβίαση του ενωσιακού δικαίου για τα περιοριστικά μέτρα (παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης) ως τομέας ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος με διασυνοριακή διάσταση. Η ανακοίνωση παρουσιάζει επίσης το δυνητικό περιεχόμενο πρότασης οδηγίας για τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων σ' αυτόν τον τομέα εγκληματικότητας, η οποία θα μπορούσε να ακολουθήσει εάν το Συμβούλιο εγκρίνει την εν λόγω πρόταση απόφασης του Συμβουλίου αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και, ως εκ τούτου, επεκτείνει τον κατάλογο των τομέων εγκληματικότητας στους οποίους η Ένωση μπορεί να θεσπίσει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων. Κατά συνέπεια, η προτεινόμενη οδηγία, η οποία περιλαμβάνει όχι μόνο κανόνες για την ανίχνευση και τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων, καθώς και για τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, αλλά και κανόνες για τη δέσμευση και τη δήμευση, θα πρέπει να εφαρμόζεται και στην παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, όταν η συμπεριφορά αυτή συνιστά ποινικό αδίκημα όπως αυτό ορίζεται.

Επιπλέον, προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης στα κράτη μέλη, η προτεινόμενη οδηγία θεσπίζει διατάξεις με σκοπό να επιτραπεί η ταχεία ανίχνευση και ο εντοπισμός περιουσιακών στοιχείων τα οποία ανήκουν σε ή ελέγχονται από πρόσωπα ή οντότητες που υπόκεινται σε τέτοια μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω συνεργασίας με τρίτες χώρες, με σκοπό τον εντοπισμό, την αποτροπή και τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η παρούσα πρόταση εντάσσεται στην παγκόσμια καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Εφαρμόζει τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το οργανωμένο έγκλημα (UNTOC) και τα

⁹ Να προστεθεί αριθμός αναφοράς.

¹⁰ Να προστεθεί αριθμός αναφοράς.

πρωτόκολλά της¹¹, καθώς και τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (UNCAC)¹², τη σύμβαση της Βαρσοβίας του Συμβουλίου της Ευρώπης¹³, καθώς και τη σύσταση 4 της ομάδας χρηματοοικονομικής δράσης (FATF), που απαιτούν από τις συμβαλλόμενες χώρες να εγκρίνουν μέτρα που θα επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές τους να δεσμεύουν και να δημεύουν προϊόντα και όργανα εγκλήματος.

Αποτελεί επίσης μέρος των ευρύτερων προσπαθειών σε επίπεδο ΕΕ για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος. Σ' αυτό το πλαίσιο, συμπληρώνει ένα σύνολο νομοθετικών πράξεων για την εναρμόνιση του ορισμού των αδικημάτων και των κυρώσεων που σχετίζονται με εγκληματικές δραστηριότητες, καθώς και άλλες πράξεις που αποσκοπούν στην πρόληψη ή την καταπολέμηση σχετικών παράνομων δραστηριοτήτων, όπως η παραποίηση/απομίμηση, η παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, τα φορολογικά εγκλήματα και η πλαστογραφία διοικητικών εγγράφων.

Αφετέρου, η παρούσα πρόταση συνάδει με την πολιτική της ΕΕ για την ασφάλεια και συμβάλλει στην αποτελεσματική εφαρμογή της πολιτικής αυτής, η οποία συνίσταται σε μια εργαλειοθήκη μη νομοθετικών και νομοθετικών μέτρων, σκοπός των οποίων είναι να παρασχεθούν στις αρχές επιβολής του νόμου, και στις δικαστικές αρχές τα εργαλεία για την πρόληψη και την καταπολέμηση ευρέος φάσματος εγκληματικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως μέσω της διασυνοριακής συνεργασίας. Αυτό περιλαμβάνει, ιδίως, τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1805¹⁴, ο οποίος διευκολύνει την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης σε ολόκληρη την ΕΕ.

Ταυτόχρονα, η πρόταση συμβάλλει στο νομικό πλαίσιο με το οποίο θεσπίζονται περιοριστικά μέτρα της Ένωσης καθώς και συνάδει με το εν λόγω πλαίσιο, το οποίο αποσκοπεί στη διασφάλιση της ολοκληρωμένης εφαρμογής τους σε ολόκληρη την Ένωση και απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις που επιβάλλονται στις παραβάσεις των οικείων διατάξεων.

¹¹ Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, πρωτόκολλο για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της διακίνησης προσώπων, ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών· πρωτόκολλο κατά της λαθραίας διακίνησης μεταναστών από τη γη, τη θάλασσα και τον αέρα, ψήφισμα 55/25 της Γενικής Συνέλευσης της 15ης Νοεμβρίου 2000· και πρωτόκολλο κατά της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, τμημάτων και συστατικών τους και πυρομαχικών, ψήφισμα 55/255 της Γενικής Συνέλευσης της 31ης Μαΐου 2001.

¹² Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς, ψήφισμα 58/43 της Γενικής Συνέλευσης της 1ης Οκτωβρίου 2003.

¹³ Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (CETS αριθ. 198).

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1805 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης (ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ.1).

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η οδηγία βασίζεται στο άρθρο 82 παράγραφος 2, στο άρθρο 83 παράγραφοι 1 και 2 και στο άρθρο 87 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

Τα μέτρα που αφορούν τη δέσμευση και τη δήμευση καλύπτονται από το άρθρο 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, το οποίο επιτρέπει τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων για τον ορισμό των κυρώσεων στους τομείς της ιδιαιτέρως σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση των εγκλημάτων που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο. Το πεδίο εφαρμογής των μέτρων αυτών επεκτείνεται σε αδικήματα που διαπράττονται στο πλαίσιο δραστηριοτήτων οργανωμένου εγκλήματος, δεδομένου ότι το οργανωμένο έγκλημα αποτελεί «ευρωέγκλημα» κατά την έννοια του άρθρου 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Αυτό θα περιλαμβάνει επίσης την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, όπως έχουν εναρμονιστεί σε επίπεδο ΕΕ. Δικαιολογείται επίσης η συμπερίληψη των εγκλημάτων που είτε είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ είτε ο σχετικός τομέας πολιτικής σε σχέση μ' αυτά είναι εναρμονισμένος σε επίπεδο ΕΕ, δεδομένου ότι τα προτεινόμενα μέτρα δέσμευσης και δήμευσης είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής μιας πολιτικής της Ένωσης σε τομέα στον οποίο εφαρμόζονται μέτρα εναρμόνισης και, ως εκ τούτου, καλύπτεται από το άρθρο 83 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ. Τα μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της διαχείρισης δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων δέσμευσης και δήμευσης και αποτελούν παρεπόμενες απαιτήσεις που καλύπτονται από το άρθρο 83 της ΣΛΕΕ. Αυτό ισχύει επίσης για τις διατάξεις που αποσκοπούν στην ανάπτυξη μιας πιο ολοκληρωμένης στρατηγικής ως προς την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, σε συνδυασμό με μηχανισμούς συνεργασίας μεταξύ των αρχών σε εθνικό επίπεδο και διατάξεις που αποσκοπούν στο να διασφαλιστεί οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους για την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Επιπλέον, τα μέτρα για την ανίχνευση και τον εντοπισμό ή τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και των υπηρεσιών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων με τις αντίστοιχες υπηρεσίες σε άλλα κράτη μέλη συμβάλλουν επίσης στην αποτελεσματική διασυνοριακή συνεργασία όσον αφορά την πρόληψη, την ανίχνευση και τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων. Ως εκ τούτου, καλύπτονται από το άρθρο 87 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

Δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 της ΣΛΕΕ δεν περιορίζεται όσον αφορά τα καλυπτόμενα εγκλήματα, τα ανωτέρω μέτρα εφαρμόζονται επίσης ως προς την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, στον βαθμό που η εν λόγω παράβαση συνιστά ποινικό αδίκημα στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου, στον βαθμό που τα μέτρα αυτά διευκολύνουν την πρόληψη και τον εντοπισμό παραβάσεων περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

Επιπλέον, οι διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, καθώς και η διάταξη για τη διασφάλιση της αποζημίωσης των θυμάτων, καλύπτονται από το άρθρο 82 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ.

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Οι μεμονωμένες προσπάθειες των κρατών μελών για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση του διασυνοριακού χαρακτήρα των εγκληματικών οργανώσεων, καθώς το 70 % των εγκληματικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ είναι ενεργό σε περισσότερα από τρία κράτη μέλη¹⁵, και αποκρύπτει και επενδύει εκ νέου περιουσιακά στοιχεία που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά της ΕΕ. Οι εγκληματικές ομάδες χρησιμοποιούν ένα σύνθετο δίκτυο τραπεζικών λογαριασμών και εταιρειών-βιτρινών σε όλες τις έννομες τάξεις για να συγκαλύπτουν τη διαδρομή του ελέγχου και να αποκρύπτουν την πηγή και την κυριότητα των κεφαλαίων, ενώ οι εγκληματίες φαίνεται να στοχεύουν κράτη μέλη με ασθενέστερα συστήματα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων¹⁶.

Ως εκ τούτου, η ανανέωση των προσπαθειών σε ολόκληρη την Ένωση οι οποίες θα στρέφονται κατά των οικονομικών μέσων των εγκληματικών οργανώσεων είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική ανάκτηση των οργάνων και των προϊόντων εγκλήματος. Η προτεινόμενη οδηγία θα διευκολύνει τη διασυνοριακή συνεργασία και θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.

- **Αναλογικότητα**

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 4 της ΣΕΕ, η προτεινόμενη οδηγία περιορίζεται σε ό,τι είναι αναγκαίο και αναλογικό για την εφαρμογή ενός κοινού ελάχιστου προτύπου σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η πρόταση ενισχύει τις ικανότητες και τα εργαλεία για την ανίχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση, τη διαχείριση και τη δήμευση παράνομων περιουσιακών στοιχείων. Ενώ διασφαλίζουν ένα επαρκώς ευρύ πεδίο εφαρμογής, τα μέτρα επικεντρώνονται ιδίως στα παράνομα περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με εγκληματικές δραστηριότητες που διεξάγονται από το οργανωμένο έγκλημα. Η πρόταση αποσαφηνίζει μια σειρά υποχρεώσεων γενικότερου χαρακτήρα, μειώνοντας έτσι τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών οι οποίες μπορεί να αποτελούν εμπόδια στη διασυνοριακή συνεργασία, και παρέχοντας περαιτέρω νομική σαφήνεια.

Επιπλέον, ο αντίκτυπος των προτεινόμενων μέτρων στα κράτη μέλη όσον αφορά τους αναγκαίους πόρους και την ανάγκη προσαρμογής των εθνικών πλαισίων αντισταθμίζεται από τα οφέλη που παρέχουν οι βελτιωμένες ικανότητες των αρμόδιων αρχών ως προς την ανίχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση, τη διαχείριση και τη δήμευση παράνομων περιουσιακών στοιχείων.

¹⁵ Ευρωπόλ, Αξιολόγηση απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση «[A Corrupting Influence: The infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crimes](#)» («Μια διαφθείρουσα επιρροή: Η διείσδυση του οργανωμένου εγκλήματος στην οικονομία και την κοινωνία της Ευρώπης και η υπονόμησή της»), (2021).

¹⁶ Συνάντηση με εμπειρογνώμονες της Eurojust τον Ιούνιο του 2016, η οποία αναφέρεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Impact assessment accompanying the document Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on the mutual recognition of freezing and confiscation orders» [SWD(2016) 468 final].

Επιπλέον, τα επιμέρους μέτρα περιορίζονται σε ό,τι είναι αναγκαίο και αναλογικό προς τους στόχους της διατάραξης των δραστηριοτήτων του οργανωμένου εγκλήματος και της στέριξης σημαντικών παράνομων κερδών από τους εγκληματίες. Αυτό επιτυγχάνεται, για παράδειγμα, με τον περιορισμό της συστηματικής κίνησης ερευνών ανίχνευσης περιουσιακών στοιχείων για αδικήματα που ενδέχεται να αποφέρουν σημαντικά οικονομικά οφέλη. Αυτό επιτυγχάνεται επίσης με τον περιορισμό των δυνατοτήτων δήμευσης χωρίς καταδικαστική απόφαση για συγκεκριμένο έγκλημα σε εγκλήματα σοβαρής φύσης που ενδέχεται να αποφέρουν σημαντικά οφέλη. Η συνολική αναλογικότητα διασφαλίζεται με τον συνδυασμό διαφορετικών μέτρων με ισχυρές εγγυήσεις.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η πρόταση λαμβάνει τη μορφή οδηγίας που αποσκοπεί στη διασφάλιση κοινού ελάχιστου προτύπου για τα μέτρα δέσμευσης και δήμευσης σε όλα τα κράτη μέλη, ενισχύοντας παράλληλα τις κοινές ικανότητες όσον αφορά την ανίχνευση, τον εντοπισμό και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και διευκολύνοντας τη διασυνοριακή συνεργασία κατά των προϊόντων εγκλήματος. Η επιλογή της νομικής πράξης παρέχει επαρκή ευελιξία στα κράτη μέλη για την εφαρμογή των κοινών μέτρων σύμφωνα με τις εθνικές νομικές παραδόσεις και τα εθνικά οργανωτικά πλαίσια.

Η προτεινόμενη οδηγία θεσπίζει διατάξεις για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, οι οποίες ρυθμίζονται επί του παρόντος στην απόφαση του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, καθώς και για τις πτυχές της δήμευσης, που ρυθμίζονται στην οδηγία για τη δήμευση και στην απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου για τη δήμευση των προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος. Η προτεινόμενη οδηγία θα αντικαταστήσει την απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου, την απόφαση για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων του Συμβουλίου και την οδηγία για τη δήμευση, και θα θεσπίσει σε ενιαία πράξη κοινά πρότυπα για την ανίχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση, τη διαχείριση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων. Ο συνδυασμός προηγουμένως διάσπαρτων υποχρεώσεων σε μία ενιαία πράξη θα εξασφαλίσει μια πιο συνεκτική και στρατηγική προσέγγιση της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και της συνεργασίας όλων των σχετικών φορέων στο πλαίσιο του συστήματος ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.

- **Επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου**

Η εκτίμηση επιπτώσεων υποβλήθηκε στην επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου στις 2 Φεβρουαρίου 2022. Η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου εξέτασε το σχέδιο εκτίμησης επιπτώσεων κατά τη συνεδρίασή της της 2ας Μαρτίου 2022 και εξέδωσε θετική γνώμη χωρίς επιφύλαξη στις 4 Μαρτίου 2022.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Διενεργήθηκε αξιολόγηση προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον το ισχύον ενωσιακό σύστημα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων εξακολουθεί να είναι κατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό και για να εντοπιστούν τυχόν ελλείψεις που θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Σύμφωνα με την αρχή «πρώτα αξιολόγηση», η αξιολόγηση εκτίμησε το κατά πόσον επιτεύχθηκαν τα αρχικά αναμενόμενα αποτελέσματα και προσδιόρισε τους τομείς στους οποίους απαιτήθηκε περαιτέρω βελτίωση ή επικαιροποίηση των υφιστάμενων νομικών πράξεων.

Σ' αυτό το πλαίσιο, οι δύο αξιολογηθείσες νομικές πράξεις, δηλαδή η απόφαση του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και η οδηγία για τη δήμευση, έχουν συμβάλει σε αυξημένη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, καθώς προσέγγισαν μεταξύ τους τις έννοιες της δέσμευσης και της δήμευσης στα κράτη μέλη και αύξησαν τα ποσοστά δέσμευσης και δήμευσης σε κάποιον βαθμό. Ωστόσο, η αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά τον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων και ότι η συνολική δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος παραμένει πολύ χαμηλή για να επηρεάσει σημαντικά τα κέρδη του οργανωμένου εγκλήματος. Παρά τη βελτίωση διαφόρων πτυχών του συστήματος ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων μετά την έκδοση της απόφασης του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και της οδηγίας για τη δήμευση, τα προβλήματα που εντοπίστηκαν πριν από την έκδοση των σχετικών πράξεων (και ιδίως της οδηγίας για τη δήμευση) εξακολουθούν να υφίστανται σε μεγάλο βαθμό, μαζί με ορισμένες ελλείψεις που επηρεάζουν τις ικανότητες των κρατών μελών να ανιχνεύουν και να εντοπίζουν, να δεσμεύουν, να δημεύουν και να διαχειρίζονται τα παράνομα περιουσιακά στοιχεία με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Κατά την εκπόνηση της παρούσας πρότασης, η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη ευρέος φάσματος ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ, υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, αρχών επιβολής του νόμου στα κράτη μέλη, μη κυβερνητικών οργανώσεων και της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και διεθνών οργανισμών.

Πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη με διάφορα μέσα, συμπεριλαμβανομένης υποβολής παρατηρήσεων σε αρχική εκτίμηση επιπτώσεων, εκδηλώσεις για τα ενδιαφερόμενα μέρη, εργαστήρια, στοχευμένες διαβουλεύσεις, δημόσια διαβούλευση, μελέτη για την υποστήριξη της εκτίμησης επιπτώσεων, ημιδομημένες συνεντεύξεις και εργαστήρια επιλογών πολιτικής.

Δημοσιεύτηκε αρχική **εκτίμηση επιπτώσεων** με σκοπό την υποβολή παρατηρήσεων από τις 9 Μαρτίου 2021 έως τις 6 Απριλίου 2021. Συνολικά ελήφθησαν 13 απαντήσεις από διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη.

Πραγματοποιήθηκαν δύο **εργαστήρια με ενδιαφερόμενα μέρη** με εκπροσώπους υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στις 25 και 26 Μαΐου 2021 και της επιτροπής επαφών της οδηγίας για τη δήμευση στις 1 και 2 Ιουνίου 2021. Στόχος των εργαστηρίων αυτών ήταν να συγκεντρωθούν γνώμες σχετικά με την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τη συνάφεια, τη συνοχή και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία της οδηγίας για τη δήμευση και της απόφασης του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Μετά τα εργαστήρια αυτά, ακολούθησαν στοχευμένες διαβουλεύσεις μέσω γραπτών απαντήσεων από τους συμμετέχοντες.

Από τις 21 Ιουνίου έως τις 27 Σεπτεμβρίου 2021 πραγματοποιήθηκε **δημόσια διαβούλευση** με σκοπό τη συγκέντρωση απόψεων των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών. Ελήφθησαν 50 απαντήσεις. Στις απαντήσεις υπογραμμίστηκε η σημασία της διασυνοριακής συνεργασίας των αρχών επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση των προϊόντων εγκλήματος και ήρθαν στο προσκήνιο τα εμπόδια στον αποτελεσματικό εντοπισμό, τη διαχείριση και τη δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος, όπως οι ανεπαρκείς εξουσίες των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και η ανεπαρκής τους πρόσβαση σε δεδομένα, καθώς και το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τη δήμευση. Επιπλέον, οι απαντήσαντες τάχθηκαν υπέρ της ανάλογης επικαιροποίησης των νομοθετικών μέτρων για την αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων.

Επιπλέον, η Επιτροπή ανέθεσε επίσης **μελέτη για την υποστήριξη της εκπόνησης της εκτίμησης επιπτώσεων**. Η μελέτη εκπονήθηκε από εξωτερικό σύμβουλο μεταξύ Μαρτίου 2021 και Δεκεμβρίου 2021. Η προετοιμασία της μελέτης συμπεριέλαβε έρευνα τεκμηρίωσης και σχεδόν 40 ημιδομημένες συνεντεύξεις με ενδιαφερόμενα μέρη, όπως ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (CEPOL), ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης (Eurojust), αρχές επιβολής του νόμου, υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Επιπλέον, συμπεριέλαβε στοχευμένες διαβουλεύσεις με τη μορφή γραπτών ερωτηματολογίων προς τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και μέλη της επιτροπής επαφών της οδηγίας για τη δήμευση, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τον Ιούλιο του 2021. Τέλος, τον Σεπτέμβριο του 2021 πραγματοποιήθηκαν τέσσερα επιπλέον εργαστήρια για να συγκεντρωθούν οι απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τις επιλογές πολιτικής και να προσδιοριστούν οι πιθανές επιπτώσεις των επιλογών πολιτικής.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η εκτίμηση επιπτώσεων που υποστήριξε την ανάπτυξη της παρούσας πρωτοβουλίας διερεύνησε διάφορες επιλογές πολιτικής για την αντιμετώπιση του γεγονότος ότι το ενωσιακό σύστημα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων δεν διαθέτει τα κατάλληλα εργαλεία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του πολύπλοκου τρόπου λειτουργίας των εγκληματικών

οργανώσεων. Εκτός από το βασικό σενάριο, το οποίο δεν συνεπάγεται καμία αλλαγή ως προς την τρέχουσα κατάσταση, αναλύθηκαν οι ακόλουθες επιλογές:

Η **επιλογή 1**, η οποία περιλαμβάνει **μη νομοθετικά μέτρα** για τη στήριξη της ανταλλαγής εμπειριών, γνώσεων και ορθών πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων αρχών με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και της κατανόησης σε σχέση με τις διάφορες φάσεις της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Οι ανταλλαγές αυτές θα ενισχύονταν περαιτέρω μέσω της ανάπτυξης κατάλληλων κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ και, κατά περίπτωση, της κατάρτισης των αρμόδιων αρχών.

Στο πλαίσιο της **επιλογής 2**, τα μέτρα θα συνίσταντο κυρίως σε στοχευμένες τροποποιήσεις της απόφασης του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και της οδηγίας για τη δήμευση, προκειμένου να προσδιοριστεί το πεδίο εφαρμογής των υφιστάμενων γενικών απαιτήσεων και να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητά τους. Τα μέτρα αυτά θα περιλάμβαναν την υποχρέωση των κρατών μελών να εγκρίνουν εθνική στρατηγική για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες και πόρους. Επιπλέον, θα περιλαμβάνονταν μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων και διευρυνμένων εξουσιών δέσμευσης.

Η **επιλογή 3** θα περιλάμβανε, εκτός από τα μέτρα που προβλέπονται στην επιλογή 2, **λεπτομερέστερες απαιτήσεις** για τα κράτη μέλη για όλα τα στάδια της διαδικασίας ανάκτησης. Αυτό θα εμπεριείχε υποχρεώσεις όπως η συστηματική έναρξη χρηματοοικονομικών ερευνών, καθώς και ειδικές απαιτήσεις για τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, όπως ο προ της κατάσχεσης σχεδιασμός, οι προδικαστικές πωλήσεις και η δημιουργία εξειδικευμένων υπηρεσιών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τη δήμευση θα διευρυνόταν ώστε να συμπεριλάβει ευρύτερο φάσμα εγκλημάτων: η ισχύουσα διάταξη δήμευσης που δεν βασίζεται σε καταδίκη θα επεκτεινόταν και θα θεσπιζόταν μοντέλο δήμευσης αδικαιολόγητου πλούτου που θα διασφάλιζε τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων που δεν συνδέονται με συγκεκριμένο έγκλημα.

Στο πλαίσιο της **επιλογής 4**, τα μέτρα θα βασίζονταν σε εκείνα της επιλογής 3, αλλά το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων θα επεκτεινόταν σε όλα τα εγκλήματα και θα συνεπάγεται εκτενέστερες απαιτήσεις όσον αφορά την κίνηση ερευνών. Επιπλέον, θα καθορίζονταν πιο συγκεκριμένοι όροι σχετικά με τις επείγουσες αποφάσεις δέσμευσης και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις που συνδέονται με καθεμία από τις επιλογές, καθώς και την αξία τους όσον αφορά την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και την αναλογικότητα, η εκτίμηση επιπτώσεων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προτιμότερη επιλογή είναι η επιλογή 3.

Τα μέτρα στο πλαίσιο της επιλογής 1 μπορούν να συμπληρώσουν τις νομοθετικές αλλαγές, ωστόσο, δεδομένου ότι τα προβλήματα που εντοπίστηκαν προέκυψαν σε σημαντικό βαθμό

από το νομοθετικό πλαίσιο, τα εν λόγω μέτρα δεν θα επαρκούσαν για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν. Ομοίως, η επιλογή 2 θα συμβάλει μόνο σε περιορισμένο βαθμό στη βελτίωση της τρέχουσας κατάστασης, δεδομένου ότι οι ελάχιστες πρόσθετες απαιτήσεις σε σύγκριση με την τρέχουσα κατάσταση θα ενίσχυαν σε κάποιο βαθμό μόνο τις δυνατότητες ανίχνευσης και εντοπισμού περιουσιακών στοιχείων, δεν θα επαρκούσαν για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων και δεν θα κάλυπταν όλες τις σχετικές εγκληματικές δραστηριότητες στον βαθμό που τα μέτρα δήμευσης θα παρέμεναν περιορισμένα ως προς το πεδίο εφαρμογής τους.

Όσον αφορά την επιλογή 3, διαπιστώθηκε ότι τα μέτρα που αφορούν την ανίχνευση και τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων, καθώς και τα μέτρα για τη διασφάλιση της έγκρισης αποτελεσματικών μηχανισμών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και μοντέλων δήμευσης, θα βελτιώσουν σε σημαντικό βαθμό την αποτελεσματικότητα του συστήματος ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Παρά το κόστος, τα μέτρα αυτά θεωρήθηκαν αποτελεσματικά, δεδομένου του ποιοτικού άλματος στο ποσοστό δήμευσης, καθώς και αναλογικά, σε σχέση με τον διοικητικό φόρτο και την παρέμβαση στην οργανωτική δομή των κρατών μελών. Όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, διαπιστώθηκε ότι οι επιπτώσεις της επιλογής 3, και ιδίως του νέου μοντέλου δήμευσης, αντισταθμίζονται με τις διασφαλίσεις και τον επιδιωκόμενο πολιτικό στόχο, δεδομένης της κλίμακας του προβλήματος.

Σε σχέση με την επιλογή 4, τα αναμενόμενα οφέλη όσον αφορά την αποτελεσματικότητα αναμενόταν να είναι περιορισμένα σε σύγκριση με το πρόσθετο κόστος και τη σημαντικότερη παρέμβαση στην ελευθερία των κρατών μελών να οργανώνουν εθνικές δομές για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με τις επιλογές τους και τις εθνικές προτιμήσεις τους.

Μετά τη θετική γνώμη χωρίς επιφυλάξεις που εξέδωσε η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου στις 4 Μαρτίου 2022, η εκτίμηση επιπτώσεων αναθεωρήθηκε για να ενισχυθεί η παρουσίαση και η σύγκριση των επιλογών πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων του κόστους, των οφελών και των επιπτώσεών τους. Η εκτίμηση επιπτώσεων αναθεωρήθηκε περαιτέρω ώστε να αντικατοπτρίζει καλύτερα τις απόψεις των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών και τον τρόπο με τον οποίο τα προβλήματα που εντοπίστηκαν διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών. Τέλος, η αναθεώρηση περιγράφει ένα πρώτο πρόγραμμα παρακολούθησης και αξιολόγησης της προβλεπόμενης πρότασης.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Σύμφωνα με το πρόγραμμα της Επιτροπής για τη βελτίωση της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT), όλες οι πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην αλλαγή υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ θα πρέπει να επιδιώκουν την απλούστευση και την επίτευξη των δεδομένων στόχων πολιτικής με πιο αποδοτικό τρόπο (δηλαδή με τη μείωση του περιττού κανονιστικού κόστους). Από την ανάλυση των επιπτώσεων προκύπτει ότι τα μέτρα που προβλέπονται στην προτεινόμενη οδηγία αναμένεται να έχουν αντίκτυπο ως προς την επιβάρυνση των κρατών μελών, ο οποίος θα αντισταθμιστεί από τα οφέλη.

Στον βαθμό που οι διατάξεις της προτεινόμενης οδηγίας προβλέπουν μια πιο στρατηγική προσέγγιση για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, προβλέπουν αποτελεσματικότερα εργαλεία για τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων και διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους, δεξιότητες και εξουσίες, τα συστήματα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων των κρατών μελών, καθώς και η διασυνοριακή συνεργασία, θα καταστούν πολύ πιο αποτελεσματικά.

Ο κανονιστικός φόρτος που συνδέεται με τα μέτρα αυτά θα υπεραντισταθμιστεί από τα οφέλη όσον αφορά τον εντοπισμό, τη δέσμευση και τη δήμευση περισσότερων παράνομων περιουσιακών στοιχείων και τη διατήρηση ή ακόμη και τη μεγιστοποίηση της αξίας τους.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Όλα τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα πρόταση σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και πρέπει να εφαρμόζονται ανάλογα. Κάθε περιορισμός στην άσκηση των εν λόγω θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών υπόκειται στους όρους του άρθρου 52 παράγραφος 1 του Χάρτη, δηλαδή υπόκειται στην αρχή της αναλογικότητας σε σχέση με τον θεμιτό σκοπό της πραγματικής επίτευξης στόχων γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση και στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Οι περιορισμοί πρέπει να προβλέπονται από τον νόμο και να σέβονται το βασικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνονται στον Χάρτη.

Η παρέμβαση των προτεινόμενων μέτρων στα θεμελιώδη δικαιώματα (συμπεριλαμβανομένων ιδίως των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας) δικαιολογείται από την ανάγκη αποτελεσματικής στήριξης των παράνομων περιουσιακών στοιχείων από τους εγκληματίες και ιδίως από το οργανωμένο έγκλημα, δεδομένου ότι τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία αποτελούν τόσο το βασικό κίνητρο για τη διάπραξη εγκλημάτων από μεριάς τους όσο και τα μέσα για τη συνέχιση και την επέκταση των εγκληματικών δραστηριοτήτων τους. Τα προτεινόμενα μέτρα περιορίζονται σε ό,τι είναι αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου αυτού. Το νέο μοντέλο δήμευσης δικαιολογείται από τις εγγενείς δυσκολίες σύνδεσης των περιουσιακών στοιχείων με συγκεκριμένα εγκλήματα όταν ο κύριός τους συμμετέχει σε δραστηριότητες οργανωμένου εγκλήματος που συνίστανται σε πολλαπλά ποινικά αδικήματα που διαπράττονται για μακρό χρονικό διάστημα. Τέλος, ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων θα διασφαλίζεται με εγγυήσεις, συμπεριλαμβανομένων αποτελεσματικών μέσων έννομης προστασίας που θα έχει στη διάθεσή του το θιγόμενο πρόσωπο ως προς όλα τα μέτρα στο πλαίσιο της προτεινόμενης οδηγίας, καθώς και των νεοεισαχθεισών απαιτήσεων σχετικά με τις προδικαστικές πωλήσεις ή του νέου μοντέλου δήμευσης.

Η παρούσα πρόταση διασφαλίζει επίσης την εφαρμογή των σχετικών κανόνων της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων κατά την εφαρμογή της οδηγίας.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρόταση δεν έχει επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η εφαρμογή της προτεινόμενης οδηγίας θα επανεξεταστεί μετά την παρέλευση τριών ετών από την έναρξη ισχύος της και στη συνέχεια η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η εν λόγω έκθεση θα αξιολογεί τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη έλαβαν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την οδηγία. Μετά την παρέλευση πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της οδηγίας, η Επιτροπή θα υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση αξιολόγησης του αντικτύπου και της προστιθέμενης αξίας της οδηγίας.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Η παρούσα πρόταση οδηγίας διαρθρώνεται σε οκτώ κεφάλαια:

Γενικές διατάξεις σχετικά με την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων (κεφάλαιο I άρθρα 1 έως 3).

Το άρθρο 1 ορίζει το αντικείμενο, δηλαδή τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων για την ανάχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση, τη δήμευση και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις και τη διευκόλυνση της εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, όταν απαιτείται για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση τέτοιων μέτρων.

Το άρθρο 2 ορίζει το πεδίο εφαρμογής απαριθμώντας τα ποινικά αδικήματα στα οποία θα πρέπει να εφαρμόζονται οι κανόνες της παρούσας οδηγίας. Ο κατάλογος αυτός περιλαμβάνει τα εγκλήματα που παρατίθενται στο άρθρο 83 της ΣΛΕΕ και τα εγκλήματα που είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, το άρθρο σχετικά με το πεδίο εφαρμογής περιλαμβάνει ορισμένα εγκλήματα που διαπράττονται συνήθως από ομάδες οργανωμένου εγκλήματος. Επιπλέον, περιλαμβάνει αδικήματα που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Για τους σκοπούς της ανάχνευσης και του εντοπισμού περιουσιακών στοιχείων, καλύπτονται αδικήματα που τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή το ανώτατο όριο της οποίας ανέρχεται σε τουλάχιστον ένα έτος.

Το άρθρο 3 ορίζει τους βασικούς όρους που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, διατηρώντας τους ορισμούς που περιλαμβάνονται επί του παρόντος στην οδηγία για τη δήμευση και προσθέτοντας νέους ορισμούς, για παράδειγμα σε έρευνες ανάχνευσης, καθώς και τις έννοιες «στοχευμένες οικονομικές κυρώσεις» και «περιοριστικά μέτρα της Ένωσης». Οι αναφορές στον όρο «περιουσιακό στοιχείο» πρέπει να νοούνται με μη τεχνικό τρόπο. Για τους σκοπούς των διατάξεων σχετικά με την ανάχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση, τη δήμευση και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, χρησιμοποιούνται και ορίζονται οι όροι «προϊόντα», «όργανα» και «περιουσιακό στοιχείο».

Διατάξεις σχετικά με την ανίχνευση και τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων (κεφάλαιο II, άρθρα 4 έως 10)

Οι διατάξεις του κεφαλαίου II βασίζονται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις αποσκοπούν στην ανίχνευση και τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις, καθώς και στη διευκόλυνση της εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, όπου είναι αναγκαίο, για την πρόληψη, την ανίχνευση ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση των εν λόγω μέτρων.

Το άρθρο 4 απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν έρευνες για τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων με σκοπό τη διευκόλυνση της διασυννοριακής συνεργασίας, ιδίως όταν υπάρχει υπόνοια ότι ένα ποινικό αδίκημα μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικά οικονομικά κέρδη και με σκοπό την αποτροπή, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση παράβασης περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

Το άρθρο 5 θεσπίζει την υποχρέωση των κρατών μελών να συστήσουν τουλάχιστον μία υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με την ισχύουσα απόφαση του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον των ισχυόντων κανόνων, η διάταξη αυτή καθορίζει τα ειδικά καθήκοντα των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, μεταξύ άλλων για την ανταλλαγή πληροφοριών με άλλες υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων σε άλλα κράτη μέλη, επίσης στο πλαίσιο της αποτροπής, του εντοπισμού και της διερεύνησης της παράβασης περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Το άρθρο αυτό αναθέτει επίσης στις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων το καθήκον της ανίχνευσης και του εντοπισμού περιουσιακών στοιχείων προσώπων και οντοτήτων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα έχουν επίσης την εξουσία να λαμβάνουν άμεσα μέτρα για την προσωρινή δέσμευση των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων.

Το άρθρο 6 ορίζει τις πληροφορίες τις οποίες τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθιστούν άμεσα προσβάσιμες στις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, προκειμένου να διασφαλίζεται η ταχεία ανταπόκριση στα αιτήματα παροχής πληροφοριών από άλλα κράτη μέλη, πτυχή που δεν ρυθμίζεται στην απόφαση του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Το άρθρο 7 προβλέπει ειδικές εγγυήσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες. Η διάταξη αυτή έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι οι εθνικές αρχές έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες με βάση την ανάγκη γνώσης στο πλαίσιο των αναγκαίων κανόνων ασφάλειας και απορρήτου.

Το άρθρο 8 θεσπίζει πλαίσιο παρακολούθησης για την πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στις πληροφορίες. Στόχος της διάταξης αυτής είναι η πρόληψη τυχόν παραπτώματος ή ανεπαρκούς πρόσβασης σε πληροφορίες.

Το άρθρο 9 ρυθμίζει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, τόσο αυθόρμητα όσο και κατόπιν αιτήματος, παρέχοντας περαιτέρω λεπτομέρειες σε σύγκριση με την απόφαση του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης

περιουσιακών στοιχείων, μεταξύ άλλων καθορίζοντας τους σκοπούς των εν λόγω ανταλλαγών, τις ελάχιστες πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις διασυνοριακές αιτήσεις, τον δίαυλο ανταλλαγής πληροφοριών (SIENA) και τους λόγους άρνησης.

Το άρθρο 10 ορίζει τις προθεσμίες για την απάντηση σε αιτήματα παροχής πληροφοριών, χωρίς να τροποποιεί τις προθεσμίες που ορίζονται στην απόφαση του Συμβουλίου για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, που αναφέρεται στις προθεσμίες της απόφασης-πλαίσιου 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου¹⁷. Η διάταξη αυτή ρυθμίζει δύο σενάρια, δηλαδή τις συνήθειες αιτήσεις που πρέπει να απαντηθούν εντός επτά ημερών και τα επείγοντα αιτήματα που πρέπει να διεκπεραιωθούν εντός οκτώ ωρών.

Διατάξεις σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων (κεφάλαιο III, άρθρα 11 έως 18).

Οι διατάξεις για τη δέσμευση και τη δήμευση βασίζονται στο άρθρο 83 της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις του κεφαλαίου III εφαρμόζονται στα ποινικά αδικήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 της παρούσας οδηγίας, αλλά όχι στη δέσμευση βάσει περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

Το άρθρο 11 απαιτεί από τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι τα παράνομα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να δεσμευθούν γρήγορα και, εφόσον είναι αναγκαίο, με άμεση ισχύ, ώστε να αποφευχθεί ο διασκορπισμός τους. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν —πέραν των μέτρων που προβλέπονται στην οδηγία για τη δήμευση— τη δυνατότητα των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων να λαμβάνουν προσωρινά επείγοντα μέτρα δέσμευσης έως ότου εκδοθεί επίσημη απόφαση δέσμευσης. Επίσης, το εν λόγω άρθρο προβλέπει ειδική εγγύηση με την οποία προβλέπεται ότι η απόφαση δέσμευσης θα ισχύει μόνο για όσο διάστημα απαιτείται και ότι το περιουσιακό στοιχείο θα πρέπει να επιστρέφεται αμέσως εάν δεν δημεύεται.

Το άρθρο 12 απαιτεί από τα κράτη μέλη να επιτρέπουν τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος μετά την έκδοση οριστικής καταδικαστικής απόφασης και να επιτρέπουν τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων ισοδύναμης αξίας με τα προϊόντα εγκλήματος («συνήθης δήμευση και δήμευση ισοδύναμης αξίας» όπως προβλέπεται από τους ισχύοντες κανόνες της ΕΕ).

Το άρθρο 13 απαιτεί από τα κράτη μέλη να επιτρέπουν τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται από τον κατηγορούμενο ή τον ύποπτο σε τρίτον με σκοπό την αποφυγή της δήμευσης («δημεύσεις εις χείρας τρίτου», όπως προβλέπεται στην οδηγία για τη δήμευση). Η δήμευση αυτή δικαιολογείται μόνον όταν ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι η μεταβίβαση του περιουσιακού στοιχείου πραγματοποιήθηκε για τον σκοπό αυτό. Οι διατάξεις καθορίζουν τις περιστάσεις που είναι κρίσιμες για την εκτίμηση αυτή.

¹⁷ Απόφαση-πλαίσιο 2006/960/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την απλούστευση της ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 386 της 29.12.2006, σ. 89).

Το άρθρο 14 απαιτεί από τα κράτη μέλη να επιτρέπουν τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων καταδικασθέντος όταν το εθνικό δικαστήριο κράτους μέλους είναι πεπεισμένο ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα («εκτεταμένη δήμευση»). Κατά την εκτίμησή του, το εθνικό δικαστήριο θα πρέπει να λάβει υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι η αξία του περιουσιακού στοιχείου είναι δυσανάλογη προς το νόμιμο εισόδημα του καταδικασθέντος. Σε σύγκριση με την οδηγία για τη δήμευση, η δυνατότητα αυτή θα πρέπει να είναι διαθέσιμη για όλα τα εγκλήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Το άρθρο 15 απαιτεί από τα κράτη μέλη να προβλέπουν τη δυνατότητα δήμευσης όταν υπάρχουν όλα τα αποδεικτικά στοιχεία για ποινικό αδίκημα, αλλά η καταδίκη δεν είναι δυνατή λόγω περιστάσεων που περιορίζονται σε αριθμό. Οι περιστάσεις αυτές περιλαμβάνουν, εκτός από την ασθένεια και τη φυγή (που περιλαμβάνονται ήδη στην οδηγία περί δήμευσης), τον θάνατο του υπόπτου ή κατηγορουμένου, καθώς και την ασυλία ή την αμνηστία, ή και τη λήξη των προθεσμιών που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο. Το πεδίο εφαρμογής όσον αφορά τα αδικήματα περιορίζεται σε εκείνα που επισύρουν μέγιστη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον 4 ετών.

Το άρθρο 16 εισάγει μια νέα δυνατότητα δήμευσης όταν τα περιουσιακά στοιχεία δεσμεύονται λόγω υπόνοιας συμμετοχής σε δραστηριότητες οργανωμένου εγκλήματος και όταν δεν είναι δυνατή η δήμευση βάσει άλλων διατάξεων της οδηγίας. Θα πρέπει να επιτρέπει τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων μόνον εφόσον το εθνικό δικαστήριο είναι πεπεισμένο ότι τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες. Η διαπίστωση αυτή πρέπει να βασίζεται σε συνολική εκτίμηση όλων των περιστάσεων της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία η αξία του περιουσιακού στοιχείου είναι δυσανάλογη προς το νόμιμο εισόδημα του κυρίου αυτού. Το πεδίο εφαρμογής όσον αφορά τα αδικήματα περιορίζεται σε εκείνα που επισύρουν μέγιστη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον 4 ετών.

Το άρθρο 17 απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν τη διεξαγωγή ερευνών για την ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων μετά την καταδίκη, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εκτέλεση απόφασης δήμευσης. Επιπλέον, το άρθρο αυτό απαιτεί από τα κράτη μέλη να εξετάζουν το ενδεχόμενο χρήσης δημευμένων περιουσιακών στοιχείων για δημόσιους ή κοινωνικούς σκοπούς. Αμφότερες οι διατάξεις βασίζονται σε σχετικές διατάξεις της οδηγίας για τη δήμευση.

Το άρθρο 18 αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι το δικαίωμα αποζημίωσης των θυμάτων δεν θίγεται από τα μέτρα δήμευσης κατά τρόπο παρόμοιο με τη σχετική διάταξη της οδηγίας για τη δήμευση.

Διατάξεις σχετικά με τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων (κεφάλαιο IV, άρθρα 19 έως 21)

Οι διατάξεις για τη διαχείριση βασίζονται στο άρθρο 83 της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις του κεφαλαίου IV εφαρμόζονται στα ποινικά αδικήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 της παρούσας οδηγίας, αλλά όχι στη δέσμευση βάσει περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

Το άρθρο 19 απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την αποτελεσματική διαχείριση των δεσμευμένων ή δημευμένων περιουσιακών στοιχείων μέχρι τη διάθεσή τους. Στόχος της εν λόγω διάταξης, που αποσαφηνίζει περαιτέρω το πεδίο εφαρμογής αυτής της γενικής απαίτησης (κατά τρόπο παρόμοιο με τη σχετική διάταξη της οδηγίας για τη δήμευση), είναι η διατήρηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων και η ελαχιστοποίηση του κόστους διαχείρισης. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διενεργούν προκαταρκτική εκτίμηση των δαπανών που θα προκύψουν για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων («προ της κατάσχεσης σχεδιασμός»).

Το άρθρο 20 απαιτεί από τα κράτη μέλη να προβλέπουν τη δυνατότητα μεταβίβασης ή πώλησης δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων πριν από την έκδοση της απόφασης δήμευσης («προδικαστική πώληση»). Η διάταξη διευκρινίζει περαιτέρω το πεδίο εφαρμογής αυτής της γενικής υποχρέωσης (όπως ορίζεται στην οδηγία για τη δήμευση), σύμφωνα με την οποία οι προδικαστικές πωλήσεις πρέπει να πραγματοποιούνται σε ορισμένες περιπτώσεις προκειμένου να αποτρέπεται η απώλεια της αξίας των περιουσιακών στοιχείων ή τα δυσανάλογα έξοδα διαχείρισης. Η απαίτηση αυτή υπόκειται σε ορισμένες εγγυήσεις για την προστασία των έννομων συμφερόντων του θιγόμενου προσώπου. Οι εγγυήσεις αυτές περιλαμβάνουν, εκτός από τις γενικές εγγυήσεις, το δικαίωμα ακρόασης πριν από τη λήψη της απόφασης προδικαστικής πώλησης. Οι εν λόγω κανόνες θα πρέπει να εφαρμόζονται σε περιουσιακά στοιχεία που εντοπίζονται στο πλαίσιο της εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης στον βαθμό που έχουν δεσμευθεί σε σχέση με ποινικές κατηγορίες, όπως η παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Επιπλέον, το άρθρο 20 περιλαμβάνει τη δυνατότητα χρέωσης των εξόδων διαχείρισης των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων στον πραγματικό δικαιούχο.

Το άρθρο 21 απαιτεί από τα κράτη μέλη να συστήσουν τουλάχιστον μία υπηρεσία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και καθορίζει τα καθήκοντα των υπηρεσιών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων με ακριβέστερο τρόπο σε σύγκριση με τις σχετικές διατάξεις της οδηγίας για τη δήμευση.

Διατάξεις σχετικά με τις εγγυήσεις (κεφάλαιο V, άρθρα 22 έως 24)

Οι διατάξεις για τις εγγυήσεις βασίζονται στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις του κεφαλαίου V εφαρμόζονται στα ποινικά αδικήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 της παρούσας οδηγίας.

Οι διασφαλίσεις στο πλαίσιο του παρόντος τμήματος βασίζονται ευρέως στις ισχύουσες διατάξεις της οδηγίας περί δήμευσης, ενώ παράλληλα παρέχουν περαιτέρω διευκρινίσεις για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των εγγυήσεων και την επικαιροποίηση των εγγυήσεων σε συμμόρφωση με τους νέους κανόνες για την προστασία των δεδομένων.

Το άρθρο 22 αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι τα θιγόμενα πρόσωπα ενημερώνονται για τα μέτρα δέσμευσης και δήμευσης που λαμβάνονται, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αυτά ελήφθησαν.

Το άρθρο 23 προβλέπει ειδικότερες απαιτήσεις που διασφαλίζουν ότι υπάρχουν αποτελεσματικά ένδικα μέσα κατά των μέτρων που λαμβάνονται βάσει των διατάξεων της παρούσας οδηγίας. Αυτό περιλαμβάνει επίσης το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο.

Διατάξεις σχετικά με το στρατηγικό πλαίσιο για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων (κεφάλαιο VI, άρθρα 24 έως 27)

Οι περισσότερες διατάξεις του εν λόγω τμήματος είναι νέες, με στόχο να διασφαλιστεί ότι η συνολική διαδικασία ανάκτησης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων θα είναι αποτελεσματικότερη.

Το άρθρο 24 απαιτεί από τα κράτη μέλη να εγκρίνουν εθνική στρατηγική για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και να την επικαιροποιούν ανά πενταετία. Η εθνική στρατηγική θα πρέπει να αποτελεί εργαλείο για τα κράτη μέλη προκειμένου να καθορίζουν μέτρα για την ενίσχυση των προσπαθειών των εθνικών αρχών που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, για τη διασφάλιση και τη διευκόλυνση της συνεργασίας και του συντονισμού και για την καταμέτρηση της προόδου. Για τον σκοπό αυτό, η στρατηγική θα πρέπει να καθορίζει στόχους, ανάγκες όσον αφορά τους πόρους (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης), καθώς και μηχανισμούς συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών.

Το άρθρο 25 απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι ιδίως οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους για την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Το άρθρο 26 απαιτεί από τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν κεντρικό μητρώο το οποίο θα περιέχει σχετικές πληροφορίες για τα περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν αντικείμενο δέσμευσης, διαχείρισης και δήμευσης. Οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, καθώς και άλλες αρχές που είναι επιφορτισμένες με την ανίχνευση και τον εντοπισμό ή τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σ' αυτό το μητρώο.

Το άρθρο 27 απαιτεί από τα κράτη μέλη να συλλέγουν στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνουν βάσει της παρούσας οδηγίας και να τα κοινοποιούν στην Επιτροπή σε ετήσια βάση. Τα αξιόπιστα και πλήρη στατιστικά στοιχεία είναι απαραίτητα για την ορθή αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Το άρθρο εξουσιοδοτεί την Επιτροπή, όταν απαιτείται, να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να συλλέγονται και τη μεθοδολογία.

Διατάξεις σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και των οργάνων και οργανισμών της ΕΕ και τρίτων χωρών (κεφάλαιο VII, άρθρα 28 και 29)

Οι διατάξεις σχετικά με τη συνεργασία είναι νέες και αντικατοπτρίζουν τον στόχο της πρόβλεψης ολοκληρωμένου νομικού πλαισίου που να καλύπτει όλες τις σχετικές πτυχές της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Το άρθρο 28 αποσκοπεί στη διασφάλιση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, της Ευρωπόλ και της Eurojust, με σκοπό τη διευκόλυνση της ανίχνευσης και του εντοπισμού περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο δήμευσης. Το άρθρο προβλέπει επίσης ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να συνεργάζονται με την Ευρωπόλ και την Eurojust, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

Το άρθρο 29 αποσκοπεί στη διασφάλιση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, καθώς και των υπηρεσιών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, και των αντίστοιχων υπηρεσιών σε τρίτες χώρες. Η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων επεκτείνεται σε καταστάσεις στις οποίες αυτό απαιτείται με σκοπό την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

Τελικές διατάξεις (κεφάλαιο VIII, άρθρα 30 έως 37)

Το εν λόγω τμήμα πραγματεύεται ορισμένα νομικά και τεχνικά ζητήματα. Πρώτον, απονέμει στην Επιτροπή την εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων με την επιφύλαξη της τήρησης των όρων που ορίζονται στο άρθρο (άρθρο 30). Δεύτερον, απαιτεί από τα κράτη μέλη να κοινοποιούν στην Επιτροπή τις ορισθείσες αρμόδιες αρχές καθώς και τα οικεία σημεία επαφής σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 21 της παρούσας οδηγίας (άρθρο 31). Επιπλέον, το εν λόγω κεφάλαιο περιλαμβάνει διάταξη σχετικά με τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο (άρθρο 32) και προβλέπει την υποχρέωση της Επιτροπής να υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή και την επακόλουθη αξιολόγηση της παρούσας οδηγίας (άρθρο 33). Αποσαφηνίζει τη σχέση με άλλες νομικές πράξεις (άρθρο 34) και προβλέπει την αντικατάσταση πέντε υφιστάμενων νομικών πράξεων (άρθρο 35): μόνο η Δανία θα εξακολουθήσει να δεσμεύεται από την απόφαση για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων του Συμβουλίου ώστε να διασφαλιστεί ότι η συνεργασία με τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων της Δανίας θα εξακολουθήσει να διέπεται από το σχετικό κεκτημένο της ΕΕ. Τέλος, το εν λόγω τμήμα περιλαμβάνει κανόνες σχετικά με την έναρξη ισχύος (άρθρο 36) και τους αποδέκτες (άρθρο 37).

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2, το άρθρο 83 παράγραφοι 1 και 2 και το άρθρο 87 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹⁸,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η αξιολόγηση απειλής όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα (SOCTA) της Ευρώπης το 2021 ανέδειξε την αυξανόμενη απειλή από το οργανωμένο έγκλημα και τη διείσδυση του εγκλήματος. Λόγω των μεγάλων εσόδων που παράγονται από το οργανωμένο έγκλημα, τα οποία ανέρχονται σε τουλάχιστον 139 δισ. EUR ετησίως και τα οποία νομιμοποιούνται σε ολόενα και μεγαλύτερο βαθμό μέσω ενός παράλληλου υπόγειου χρηματοπιστωτικού συστήματος, η διαθεσιμότητα των εν λόγω εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες συνιστά σημαντική απειλή για την ακεραιότητα της οικονομίας και της κοινωνίας, και διαβρώνει το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα. Η στρατηγική της ΕΕ για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος 2021-2025 αποσκοπεί στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων με την προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας, τη στήριξη αποτελεσματικών ερευνών κατά των εγκληματικών δικτύων, την εξάλειψη των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την προσαρμογή των αρχών επιβολής του νόμου και του δικαστικού σώματος στην ψηφιακή εποχή.
- (2) Το κύριο κίνητρο του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος, περιλαμβανομένων των εγκληματικών δικτύων υψηλού κινδύνου, είναι το οικονομικό κέρδος. Ως εκ τούτου, για την αντιμετώπιση της σοβαρής απειλής που συνιστά το οργανωμένο έγκλημα, θα πρέπει να δοθούν στις αρμόδιες αρχές τα μέσα για την αποτελεσματική ανίχνευση και εντοπισμό, δέσμευση, δήμευση και διαχείριση των οργάνων και των

¹⁸ ΕΕ C της , σ. .

προϊόντων εγκλήματος και των περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες.

- (3) Ένα αποτελεσματικό σύστημα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων απαιτεί την ταχεία ανάκτηση και εντοπισμό των οργάνων και των προϊόντων εγκλήματος, καθώς και των περιουσιακών στοιχείων για τα οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι είναι εγκληματικής προέλευσης. Τα εν λόγω προϊόντα, όργανα και περιουσιακά στοιχεία θα πρέπει να δεσμεύονται προκειμένου να αποτραπεί η εξαφάνισή τους, και σε συνέχεια της δέσμευσης θα πρέπει να δημεύονται μετά την ολοκλήρωση της ποινικής διαδικασίας. Ένα αποτελεσματικό σύστημα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων απαιτεί επίσης την αποτελεσματική διαχείριση των δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διατηρείται η αξία τους για το δημόσιο ή για την αποκατάσταση των θυμάτων.
- (4) Το ισχύον νομικό πλαίσιο της Ένωσης για την ανάχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση, τη δήμευση και τη διαχείριση προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων, καθώς και για τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, αποτελείται από την οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁹, την απόφαση 2007/845/ΔΕΥ του Συμβουλίου²⁰ και την απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου²¹. Η Επιτροπή αξιολόγησε την οδηγία 2014/42/ΕΕ και την απόφαση 2007/845/ΔΕΥ του Συμβουλίου, και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το ισχύον πλαίσιο δεν έχει επιτύχει πλήρως τον στόχο πολιτικής για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος μέσω της ανάκτησης των κερδών του.
- (5) Ως εκ τούτου, το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο θα πρέπει να επικαιροποιηθεί, ώστε να διευκολυνθούν και να διασφαλιστούν αποτελεσματικές προσπάθειες για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων σε ολόκληρη την Ένωση. Γι' αυτόν τον σκοπό, η οδηγία θα πρέπει να θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για την ανάχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση, τη δήμευση και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο διαδικασιών επί ποινικών υποθέσεων. Σ' αυτό το πλαίσιο, η έννοια «διαδικασίες επί ποινικών υποθέσεων» αποτελεί αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης, η ερμηνεία της οποίας γίνεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανεξάρτητα από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Ο όρος καλύπτει όλους τους τύπους αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης που εκδίδονται κατόπιν διαδικασιών για ποινικό αδίκημα. Καλύπτει επίσης και άλλους τύπους αποφάσεων που εκδίδονται χωρίς οριστική καταδικαστική απόφαση. Οι διαδικασίες επί ποινικών υποθέσεων θα μπορούσαν επίσης να περιλαμβάνουν ποινικές έρευνες της αστυνομίας και άλλων αρχών επιβολής του νόμου. Είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η ικανότητα των αρμόδιων αρχών να στερούν από τους εγκληματίες τα προϊόντα εγκληματικών δραστηριοτήτων. Γι' αυτόν τον σκοπό, θα πρέπει να θεσπιστούν κανόνες για την ενίσχυση της ανάχνευσης και του εντοπισμού

¹⁹ Οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 39).

²⁰ Απόφαση 2007/845/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 2007, σχετικά με τη συνεργασία των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στα κράτη μέλη προς ανάχνευση και εντοπισμό προϊόντων εγκλήματος ή άλλων συναφών περιουσιακών στοιχείων (ΕΕ L 332 της 18.12.2007, σ. 103).

²¹ Απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2005, για τη δήμευση των προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος (ΕΕ L 68 της 15.3.2005, σ. 49).

περιουσιακών στοιχείων, καθώς και των δυνατοτήτων δέσμευσης, για τη βελτίωση της διαχείρισης των δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων, για την ενίσχυση των πράξεων για τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος και περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες εγκληματικών οργανώσεων, και για τη βελτίωση της συνολικής αποτελεσματικότητας του συστήματος ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων.

- (6) Επιπλέον, η θέσπιση άνευ προηγουμένου και εκτεταμένων περιοριστικών μέτρων της Ένωσης σε συνέχεια της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία αποκάλυψε την ανάγκη να ενταθούν οι προσπάθειες για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή τόσο των τομεακών όσο και των μεμονωμένων περιοριστικών μέτρων της Ένωσης σε ολόκληρη την Ένωση. Μολονότι δεν έχουν ποινικό χαρακτήρα ούτε απαιτούν εγκληματική συμπεριφορά ως προϋπόθεση για την επιβολή τους, τα περιοριστικά μέτρα της Ένωσης βασίζονται επίσης στη δέσμευση κεφαλαίων (δηλαδή σε στοχευμένες οικονομικές κυρώσεις) και σε τομεακά μέτρα, ως εκ τούτου, θα επωφεληθούν από ενισχυμένες ικανότητες στο πλαίσιο του εντοπισμού και της ανίχνευσης περιουσιακών στοιχείων. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να θεσπιστούν κανόνες για την ενίσχυση του αποτελεσματικού εντοπισμού και της ανίχνευσης περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν σε ή ελέγχονται από πρόσωπα και οντότητες που υπόκεινται σε τέτοια περιοριστικά μέτρα και για την προώθηση μεγαλύτερης διεθνούς συνεργασίας των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων με τις αντίστοιχες υπηρεσίες σε τρίτες χώρες. Ωστόσο, τα μέτρα που σχετίζονται με τη δέσμευση και τη δήμευση δυνάμει της παρούσας οδηγίας, ιδίως τα μέτρα των κεφαλαίων III και IV, εξακολουθούν να περιορίζονται σε καταστάσεις στις οποίες τα περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, όπως η παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Η παρούσα οδηγία δεν ρυθμίζει τη δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων στο πλαίσιο περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.
- (7) Μέτρα που αποσκοπούν στην αύξηση των δυνατοτήτων ανίχνευσης και εντοπισμού σχετικών περιουσιακών στοιχείων σε σχέση με πρόσωπα ή οντότητες που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα της Ένωσης, καθώς και συμπληρωματικά μέτρα για να διασφαλιστεί ότι τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία δεν μεταβιβάζονται ούτε αποκρύπτονται με σκοπό την αποφυγή των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, συμβάλλουν στην πρόληψη και τον εντοπισμό πιθανών παραβάσεων των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης και στην ενισχυμένη διασυνοριακή συνεργασία κατά τη διερεύνηση πιθανών ποινικών αδικημάτων.
- (8) Οι κανόνες θα πρέπει να διευκολύνουν τη διασυνοριακή συνεργασία, καθώς παρέχουν στις αρμόδιες αρχές τις αναγκαίες εξουσίες και πόρους ώστε να ανταποκρίνονται με ταχύ και αποτελεσματικό τρόπο στα αιτήματα των αρχών άλλων κρατών μελών. Οι διατάξεις που θεσπίζουν κανόνες για την έγκαιρη ανίχνευση και εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων, την ανάληψη επείγουσας δράσης για τη δέσμευση ή την αποτελεσματική διαχείριση περιουσιακών στοιχείων συμβάλλουν στη βελτίωση των δυνατοτήτων ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων σε διασυνοριακό επίπεδο. Δεδομένου του παγκόσμιου χαρακτήρα του οργανωμένου εγκλήματος, θα πρέπει επίσης να ενισχυθεί η συνεργασία με τρίτες χώρες.
- (9) Λόγω της πολυεγκληματικής φύσης και της συστημικής και κερδοσκοπικής συνεργασίας των εγκληματικών οργανώσεων που εμπλέκονται σε ευρύ φάσμα παράνομων δραστηριοτήτων σε διάφορες αγορές, η αποτελεσματική καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος απαιτεί να υπάρχουν διαθέσιμα μέτρα δέσμευσης και

δήμευσης για την κάλυψη των κερδών από όλα τα αδικήματα στους τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται εγκληματικές οργανώσεις. Τα εγκλήματα αυτά συμπεριλαμβάνουν τους τομείς εγκλημάτων που παρατίθενται στο άρθρο 83 παράγραφος 1, συμπεριλαμβανομένης της παράνομης διακίνησης όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών, όπως ορίζεται στο Πρωτόκολλο κατά της Παράνομης Κατασκευής και Διακίνησης Πυροβόλων Όπλων, Τμημάτων και Συστατικών τους και Πυρομαχικών, συμπληρωματικό της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, της οποίας η Ένωση είναι μέρος. Εκτός από τα εγκλήματα που παρατίθενται στο άρθρο 83 παράγραφος 1, το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας θα πρέπει επίσης να καλύπτει όλα τα εγκλήματα που είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό το πρίσμα της αυξανόμενης συμμετοχής ομάδων οργανωμένου εγκλήματος στον εν λόγω τομέα εγκληματικότητας. Επιπλέον, το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας θα πρέπει να περιλαμβάνει τα περιβαλλοντικά εγκλήματα, τα οποία αποτελούν βασική δραστηριότητα των ομάδων οργανωμένου εγκλήματος και συχνά συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή αφορούν απόβλητα και κατάλοιπα που παράγονται στο πλαίσιο της παραγωγής και διακίνησης ναρκωτικών. Η διευκόλυνση της παράνομης εισόδου και διαμονής αποτελεί βασική δραστηριότητα των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων και συνδέεται συνήθως με την εμπορία ανθρώπων.

- (10) Άλλα εγκλήματα που διαπράττονται στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην παραγωγή εσόδων και στη διευκόλυνση περαιτέρω εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένων των σοβαρών εγκλημάτων διασυνοριακού χαρακτήρα. Τα εγκλήματα αυτά θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας στον βαθμό που διαπράττονται στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης. Η παραποίηση/απομίμηση και η πειρατεία προϊόντων συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την πλαστογραφία εγγράφων και απειλούν τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και τον θεμιτό ανταγωνισμό. Η παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης, συνδέεται συχνά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και αποτελεί σημαντική πηγή χρηματοδότησης των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων. Η πλαστογραφία διοικητικών εγγράφων και η εμπορία τους, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζικών εγγράφων ή των εγγράφων ταυτοποίησης, αποτελεί βασικό εργαλείο για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, την εμπορία ανθρώπων ή την παράνομη διακίνηση μεταναστών και θα πρέπει, ως εκ τούτου, να καλύπτεται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Άλλα εγκλήματα που διαπράττονται συχνά στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης περιλαμβάνουν ανθρωποκτονίες ή βαριά σωματική βλάβη, καθώς και το παράνομο εμπόριο ανθρώπινων οργάνων και ιστών, που αποτελούν πηγή εσόδων για τις εγκληματικές οργανώσεις στο πλαίσιο δολοφονιών κατ' εντολή, εκφοβισμού και εμπορίας ανθρώπων. Ομοίως, η απαγωγή, η παράνομη κατακράτηση ή ομηρία, καθώς και η αθέμιτη προστασία έναντι παράνομου οφέλους και ο εκβιασμός, χρησιμοποιούνται είτε ως πηγή εσόδων μέσω της συλλογής λύτρων είτε ως τακτικές εκφοβισμού εναντίον αντιπάλων. Το έγκλημα της οργανωμένης ή ένοπλης ληστείας είναι ένας από τους συνηθέστερους τρόπους παραγωγής κερδών για τις οργανωμένες εγκληματικές ομάδες και συχνά διαπράττεται σε συνδυασμό με άλλα εγκλήματα, ιδίως τη διακίνηση πυροβόλων όπλων. Ομοίως, το παράνομο εμπόριο κλεμμένων οχημάτων δεν μπορεί μόνο να αποφέρει κέρδη, αλλά συνιστά επίσης ένα έγκλημα που επιτρέπει την εξασφάλιση των αναγκαίων οργάνων για τη διάπραξη περαιτέρω

αδικημάτων. Επιπλέον, είναι καίριας σημασίας να συμπεριληφθούν τα φορολογικά εγκλήματα στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, στον βαθμό που διαπράττονται στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης, δεδομένου ότι τα εν λόγω εγκλήματα αποτελούν πηγή κερδών, ιδίως όταν διαπράττονται σε διασυνοριακό πλαίσιο. Οι συνηθισμένες τεχνικές που χρησιμοποιούνται για τη διάπραξη φορολογικής απάτης ή φοροδιαφυγής συνίστανται στη χρήση διασυνοριακών εταιρικών δομών ή παρόμοιων ρυθμίσεων για τη δόλια απόκτηση φορολογικών ελαφρύνσεων και επιστροφών, την απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων ή κερδών, τη συγχώνευση νόμιμων κερδών και περιουσιακών στοιχείων με παράνομα ή τη μεταβίβασή τους σε άλλες οντότητες στο εξωτερικό για τη συγκάλυψη της προέλευσής τους ή του πραγματικού δικαιούχου τους.

- (11) [Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, είναι αναγκαίο να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας στην παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης].
- (12) Προκειμένου να δεσμεύονται περιουσιακά στοιχεία που ενδέχεται να μετατραπούν και να μεταβιβαστούν με σκοπό την απόκρυψη της προέλευσής τους, και προκειμένου να διασφαλιστεί η εναρμόνιση και η σαφήνεια των ορισμών σε ολόκληρη την Ένωση, τα περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο δέσμευσης και δήμευσης θα πρέπει να οριστούν ευρέως. Θα πρέπει να καλύπτονται νομικά έγγραφα ή πράξεις που τεκμηριώνουν την κυριότητα ή έννομο συμφέρον επί των περιουσιακών στοιχείων που υπόκεινται σε δέσμευση και δήμευση, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, χρηματοοικονομικών μέσων ή εγγράφων που μπορούν να δικαιολογήσουν απαιτήσεις πιστωτών και συνήθως βρίσκονται στην κατοχή του προσώπου που επηρεάζεται από τις σχετικές διαδικασίες, καθώς και εμπιστεύματα. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υφιστάμενες εθνικές διαδικασίες για την τήρηση νομικών εγγράφων ή πράξεων που πιστοποιούν έναν τίτλο ή δικαίωμα επί περιουσιακού στοιχείου, όπως εφαρμόζονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές ή τους δημόσιους φορείς σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Ο ορισμός θα πρέπει να καλύπτει όλες τις μορφές περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των κρυπτοστοιχείων.
- (13) Προκειμένου να δεσμεύονται περιουσιακά στοιχεία που ενδέχεται να μετατραπούν και να μεταβιβαστούν με σκοπό την απόκρυψη της προέλευσής τους, και προκειμένου να διασφαλιστεί η εναρμόνιση και η σαφήνεια των ορισμών σε ολόκληρη την Ένωση, θα πρέπει να προβλεφθεί ευρύς ορισμός των προϊόντων εγκλήματος, ο οποίος θα περιλαμβάνει τα άμεσα προϊόντα εγκλήματος και όλα τα έμμεσα οφέλη, συμπεριλαμβανομένων της μεταγενέστερης επανεπένδυσης ή της μετατροπής άμεσων προϊόντων, σύμφωνα με τους ορισμούς του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1805 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²². Συνεπώς στα προϊόντα θα πρέπει να περιλαμβάνεται οποιασδήποτε μορφής περιουσιακό στοιχείο, ακόμα και εκείνο που έχει μετατραπεί ή μεταμορφωθεί, πλήρως ή εν μέρει, σε άλλο περιουσιακό στοιχείο και εκείνο που έχει αναμειχθεί με περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν από νόμιμες πηγές, έως και την εκτιμώμενη αξία των αναμειγμένων προϊόντων. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει το εισόδημα ή άλλα οφέλη που απορρέουν από

²²

Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1805 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης (ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 1).

προϊόντα εγκλήματος ή από περιουσιακά στοιχεία στα οποία μετατράπηκαν ή μεταμορφώθηκαν τα εν λόγω προϊόντα ή με τα οποία αναμείχθηκαν.

- (14) Προκειμένου να διευκολυνθεί η διασυνοριακή συνεργασία, η ανίχνευση και ο εντοπισμός περιουσιακών στοιχείων σε πρώιμο στάδιο της ποινικής έρευνας έχουν μεγάλη σημασία για τη διασφάλιση του άμεσου εντοπισμού των οργάνων, των προϊόντων ή των περιουσιακών στοιχείων που θα μπορούσαν στη συνέχεια να δημευθούν, συμπεριλαμβανομένων των περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με εγκληματικές δραστηριότητες και βρίσκονται σε άλλες έννομες τάξεις. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δίνεται επαρκής προτεραιότητα στις χρηματοοικονομικές έρευνες σε όλα τα κράτη μέλη ώστε να αντιμετωπιστεί ένα έγκλημα διασυνοριακού χαρακτήρα, είναι αναγκαίο να απαιτηθεί από τις αρμόδιες αρχές να δρομολογούν την ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων από τη στιγμή που υπάρχει υπόνοια για εγκληματικές δραστηριότητες που ενδέχεται να αποφέρουν σημαντικά οικονομικά οφέλη.
- (15) Θα πρέπει επίσης να δρομολογούνται έρευνες για την ανίχνευση και τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων, όπου αυτό είναι αναγκαίο για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Γι' αυτόν τον σκοπό, οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να εξουσιοδοτημένες να ανιχνεύουν και να εντοπίζουν περιουσιακά στοιχεία προσώπων και οντοτήτων που υπόκεινται σε στοχευμένες οικονομικές κυρώσεις. Μόλις εντοπιστούν τα περιουσιακά στοιχεία, οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να έχουν την εξουσία να τα δεσμεύουν προσωρινά ώστε να διασφαλίζεται ότι αυτά δεν θα εξαφανιστούν.
- (16) Λόγω του διεθνικού χαρακτήρα των οικονομικών που χρησιμοποιούνται από ομάδες οργανωμένου εγκλήματος, θα πρέπει να ανταλλάσσονται ταχέως μεταξύ των κρατών μελών οι πληροφορίες που μπορούν να οδηγήσουν στον εντοπισμό οργάνων και προϊόντων εγκλήματος και άλλων περιουσιακών στοιχείων ανήκουν σε ή ελέγχονται από εγκληματίες ή από πρόσωπα ή οντότητες που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα της Ένωσης. Γι' αυτόν τον σκοπό, είναι αναγκαίο να δοθεί η δυνατότητα στις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων να ανιχνεύουν και να εντοπίζουν περιουσιακά στοιχεία που ενδέχεται στη συνέχεια να δημευθούν, να διασφαλίζουν ότι έχουν πρόσβαση στις αναγκαίες πληροφορίες υπό σαφείς όρους και να θεσπίζουν κανόνες για την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους, αυθόρμητα ή κατόπιν αιτήματος. Σε επείγουσες περιπτώσεις όπου υπάρχει κίνδυνος διασκορπισμού του περιουσιακού στοιχείου, οι απαντήσεις στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών θα πρέπει να δίνονται το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο εντός 8 ωρών.
- (17) Προκειμένου να διενεργούν αποτελεσματικές έρευνες για την ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων και να ανταποκρίνονται ταχέως σε διασυνοριακά αιτήματα, οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που τους επιτρέπουν να προσδιορίζουν την ύπαρξη, την κυριότητα ή τον έλεγχο περιουσιακών στοιχείων που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης. Ως εκ τούτου, οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στα σχετικά δεδομένα, όπως δημοσιονομικά δεδομένα, εθνικά μητρώα ιθαγένειας και πληθυσμού, εμπορικές βάσεις δεδομένων και πληροφορίες κοινωνικής ασφάλισης. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες για την επιβολή του νόμου, στον βαθμό που δεδομένα όπως το ποινικό μητρώο, οι έρευνες οχημάτων, οι έρευνες περιουσιακών στοιχείων και προηγούμενες νομικές

ενέργειες, όπως οι αποφάσεις δέσμευσης και δήμευσης ή οι κατασχέσεις ρευστών διαθεσίμων, μπορούν να έχουν αξία για τον εντοπισμό των σχετικών περιουσιακών στοιχείων. Η πρόσβαση σε πληροφορίες θα πρέπει να υπόκειται σε ειδικές εγγυήσεις που αποτρέπουν την κατάχρηση των δικαιωμάτων πρόσβασης. Οι εν λόγω εγγυήσεις δεν θα πρέπει να θίγουν το άρθρο 25 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²³. Η απευθείας και άμεση πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να εξαρτούν την πρόσβαση από διαδικαστικές εγγυήσεις, όπως προβλέπεται στο εθνικό δίκαιο, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ανάγκη των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων να είναι σε θέση να απαντούν ταχέως σε διασυνοριακά αιτήματα. Η εφαρμογή των διαδικαστικών εγγυήσεων ως προς την πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων δεν θα πρέπει να θίγει την ικανότητα των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων να ανταποκρίνονται σε αιτήματα άλλων κρατών μελών, ιδίως σε περίπτωση επειγόντων αιτημάτων. Η πρόσβαση σε σχετικές βάσεις δεδομένων και μητρώα βάσει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να συμπληρώνει την πρόσβαση σε πληροφορίες τραπεζικών λογαριασμών σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁴ και σε πληροφορίες σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁵.

- (18) Για να διασφαλιστεί η ασφάλεια των πληροφοριών που ανταλλάσσονται μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, η χρήση της εφαρμογής δικτύου ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών (SIENA), την οποία διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁶, θα πρέπει να είναι υποχρεωτική για όλες τις επικοινωνίες μεταξύ των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Ως εκ τούτου, προκειμένου να είναι σε θέση να εκπληρώσουν όλα τα καθήκοντα που τους ανατίθενται με την παρούσα οδηγία, όλες οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να είναι σε θέση να έχουν άμεση πρόσβαση στη SIENA.
- (19) Η δέσμευση και η δήμευση σύμφωνα με την παρούσα οδηγία είναι αυτόνομες έννοιες, γεγονός που δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία με πράξεις οι οποίες, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, θα θεωρούνταν κυρώσεις ή άλλα είδη μέτρων.

²³ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89).

²⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τη θέσπιση κανόνων με σκοπό τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ορισμένων ποινικών αδικημάτων και την κατάργηση της απόφασης 2000/642/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 186 της 11.7.2019, σ. 122).

²⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

²⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπαϊκή) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ (ΕΕ L 135 της 24.5.2016, σ. 53).

- (20) Η δήμευση οδηγεί σε οριστική στέρηση της κυριότητας. Ωστόσο, η διαφύλαξη περιουσιακών στοιχείων μπορεί να αποτελεί προϋπόθεση της δήμευσης και συχνά είναι σημαντική για την εκτέλεση απόφασης δήμευσης. Τα περιουσιακά στοιχεία διαφυλάσσονται μέσω δέσμευσης. Προκειμένου να αποτραπεί ο διασκορπισμός περιουσιακών στοιχείων πριν από την έκδοση απόφασης δέσμευσης, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να έχουν την εξουσία να αναλαμβάνουν αμέσως δράση για να διασφαλίσουν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.
- (21) Λόγω του περιορισμού του δικαιώματος ιδιοκτησίας ο οποίος επιβάλλεται μέσω αποφάσεων δέσμευσης, τέτοια προσωρινά μέτρα δεν θα πρέπει να διατηρούνται επί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από το αναγκαίο, ώστε το περιουσιακό στοιχείο να παραμένει διαθέσιμο προκειμένου να μπορεί στη συνέχεια να δημευθεί. Αυτό μπορεί να απαιτήσει έλεγχο από το εθνικό δικαστήριο, ώστε να εξακριβωθεί ότι εξακολουθεί να ισχύει ο σκοπός της αποτροπής του διασκορπισμού των περιουσιακών στοιχείων.
- (22) Τα μέτρα δήμευσης θα πρέπει να μη θίγουν τη δυνατότητα ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο να θεωρηθεί αποδεικτικό στοιχείο καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, με την προϋπόθεση να καταστεί τελικά διαθέσιμο για την αποτελεσματική εκτέλεση της απόφασης δήμευσης. Στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, περιουσιακά στοιχεία μπορούν επίσης να δεσμευθούν με σκοπό την πιθανή επακολουθούσα επιστροφή τους ή προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποκατάσταση για τη ζημία που προκλήθηκε από ποινικό αδίκημα.
- (23) Εκτός από τα μέτρα δήμευσης που επιτρέπουν στις αρχές να στερούν από τους εγκληματίες τα προϊόντα ή τα όργανα που προέρχονται άμεσα από εγκλήματα, κατόπιν οριστικής καταδικαστικής απόφασης, είναι αναγκαίο να καταστεί δυνατή η δήμευση περιουσιακών στοιχείων ισοδύναμης αξίας με τα εν λόγω προϊόντα ή όργανα, προκειμένου να δεσμευτούν περιουσιακά στοιχεία ισοδύναμης αξίας με τα προϊόντα και τα όργανα εγκλήματος, όταν είναι αδύνατος ο εντοπισμός των εν λόγω προϊόντων και οργάνων. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να ορίσουν τη δήμευση περιουσιακού στοιχείου ισοδύναμης αξίας ως επικουρική ή εναλλακτική προς την άμεση δήμευση, όπως κρίνεται σκόπιμο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
- (24) Η πρακτική βάσει της οποίας ύποπτος ή κατηγορούμενος μεταβιβάζει περιουσιακό στοιχείο ή προϊόντα εγκλήματος σε τρίτον εν γνώσει του τελευταίου με σκοπό την αποφυγή της δήμευσης είναι συνήθης και διαδίδεται ολοένα και περισσότερο. Απόκτηση εκ μέρους τρίτου συντρέχει όταν, για παράδειγμα, τρίτος απέκτησε περιουσιακό στοιχείο άμεσα ή έμμεσα, για παράδειγμα μέσω παρένθετου προσώπου, από ύποπτο ή κατηγορούμενο, περιλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία το ποινικό αδίκημα πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό του ή προς όφελός του και όταν ο κατηγορούμενος δεν έχει περιουσία προς δήμευση. Η δήμευση αυτή θα πρέπει να είναι δυνατή σε περιπτώσεις όπου έχει διαπιστωθεί ότι τρίτοι γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι ο σκοπός της μεταβίβασης ή απόκτησης ήταν να αποφευχθεί η κατάσχεση, με βάση συγκεκριμένα στοιχεία και περιστάσεις, μεταξύ των οποίων ότι η μεταβίβαση πραγματοποιήθηκε χωρίς αντάλλαγμα ή με αντάλλαγμα σημαντικά κατώτερο από την αγοραία αξία. Οι κανόνες για τη δήμευση εις χείρας τρίτου θα πρέπει να επεκταθούν τόσο στα φυσικά όσο και στα νομικά πρόσωπα, με την επιφύλαξη του δικαιώματος ακρόασης τρίτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος διεκδίκησης της κυριότητας του οικείου περιουσιακού στοιχείου. Σε κάθε περίπτωση δεν θα πρέπει να θίγονται τα δικαιώματα καλόπιστων τρίτων.

- (25) Οι εγκληματικές οργανώσεις επιδίδονται σε ευρύ φάσμα εγκληματικών δραστηριοτήτων. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των οργανωμένων εγκληματικών δραστηριοτήτων ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ενδείκνυται η ποινική καταδίκη για ποινικό αδίκημα που μπορεί να αποφέρει οικονομικά οφέλη να ακολουθείται από δήμευση όχι μόνο των περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με το συγκεκριμένο έγκλημα, καθώς και των προϊόντων του εγκλήματος ή των οργάνων του, αλλά και πρόσθετων περιουσιακών στοιχείων για τα οποία το δικαστήριο αποφαινεται ότι έχουν προέλθει από εγκληματική συμπεριφορά.
- (26) Η δήμευση θα πρέπει επίσης να είναι δυνατή όταν το δικαστήριο κρίνει ότι τα εν λόγω όργανα, προϊόντα εγκλήματος ή περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από εγκληματική συμπεριφορά, αλλά όταν η οριστική καταδίκη δεν είναι δυνατή λόγω ασθένειας, διαφυγής ή θανάτου του υπόπτου ή κατηγορουμένου, ή επειδή ο ύποπτος ή κατηγορούμενος δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος λόγω ασυλίας ή αμνηστίας, όπως προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο. Θα πρέπει επίσης να είναι δυνατή όταν έχουν λήξει οι προθεσμίες που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο, όταν οι προθεσμίες αυτές δεν επαρκούν ώστε να επιτρέπουν την αποτελεσματική διερεύνηση και δίωξη των σχετικών ποινικών αδικημάτων. Η δήμευση στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει να επιτρέπεται μόνον εφόσον το εθνικό δικαστήριο έχει πεισθεί ότι συντρέχουν όλα τα στοιχεία του αδικήματος. Για λόγους αναλογικότητας, η δήμευση περιουσιακών στοιχείων χωρίς προηγούμενη καταδίκη θα πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις σοβαρών εγκλημάτων. Δεν θα πρέπει να θίγεται το δικαίωμα του κατηγορουμένου να ενημερώνεται για τη διαδικασία και να εκπροσωπείται από δικηγόρο.
- (27) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως ασθένεια θα πρέπει να θεωρείται ότι νοείται η αδυναμία του υπόπτου ή του κατηγορουμένου να παραστεί στην ποινική δίκη για εκτεταμένο χρονικό διάστημα, και κατά συνέπεια να μην μπορεί να συνεχιστεί η διαδικασία.
- (28) Λόγω του εγγενώς αδιαφανούς χαρακτήρα του οργανωμένου εγκλήματος, δεν είναι πάντα δυνατόν να συνδεθούν περιουσιακά στοιχεία που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες με συγκεκριμένο ποινικό αδίκημα και να δημευθούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία. Στις περιπτώσεις αυτές, η δήμευση θα πρέπει να είναι δυνατή υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων ιδίως: τα περιουσιακά στοιχεία να δεσμεύονται λόγω υπόνοιας εγκλημάτων που διαπράχθηκαν στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης, τα εν λόγω ποινικά αδικήματα να ενδέχεται να αποφέρουν σημαντικά οικονομικά οφέλη και το δικαστήριο να έχει πεισθεί ότι η δεσμευμένη περιουσία προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες διεξαγόμενες στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης. Οι προϋποθέσεις αυτές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η δήμευση περιουσιακών στοιχείων που δεν συνδέονται με συγκεκριμένο αδίκημα για το οποίο έχει καταδικαστεί ο κύριος περιορίζεται σε εγκληματικές δραστηριότητες εγκληματικών οργάνωσης που έχουν σοβαρό χαρακτήρα και ενδέχεται να αποφέρουν σημαντικά οφέλη. Κατά τον καθορισμό του κατά πόσον τα αδικήματα ενδέχεται να αποφέρουν σημαντικά οφέλη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλες τις σχετικές περιστάσεις του αδικήματος, συμπεριλαμβανομένου του κατά πόσον οι εγκληματικές δραστηριότητες τελέστηκαν με σκοπό την παραγωγή τακτικών σημαντικών κερδών. Μολονότι δεν πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για να βεβαιωθεί το εθνικό δικαστήριο ότι έχει διαπραχθεί ποινικό αδίκημα, το δικαστήριο πρέπει να βεβαιωθεί ότι το επίμαχο περιουσιακό στοιχείο προέρχεται από ποινικά αδικήματα. Κατά τον καθορισμό του κατά πόσον τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία προέρχονται

από εγκληματικές δραστηριότητες, τα εθνικά δικαστήρια θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλες τις σχετικές περιστάσεις της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι το περιουσιακό στοιχείο είναι ουσιαστικά δυσανάλογο προς το νόμιμο εισόδημα του κυρίου. Τα κράτη μέλη θα πρέπει στη συνέχεια να απαιτούν και να παρέχουν πραγματική δυνατότητα στον κύριο του περιουσιακού στοιχείου να αποδείξει ότι το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο προέρχεται από νόμιμες δραστηριότητες.

- (29) Για να διασφαλιστεί ότι τα περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν ή ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης διατηρούν την οικονομική αξία τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν αποτελεσματικά μέτρα διαχείρισης. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν συστηματική αξιολόγηση του τρόπου βέλτιστης διατήρησης και βελτιστοποίησης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων πριν από τη θέσπιση μέτρων δέσμευσης, τα οποία είναι επίσης γνωστά ως προ της κατάσχεσης σχεδιασμός.
- (30) Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τα δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε φθορά, ταχεία απαξίωση ή τα έξοδα συντήρησής τους είναι δυσανάλογα σε σχέση με την αναμενόμενη αξία τους κατά τον χρόνο της δήμευσης, ή η διαχείρισή τους είναι πολύ δύσκολη ή η αντικατάστασή τους εύκολη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν την πώληση των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων. Πριν από τη λήψη μιας τέτοιας απόφασης, ο κύριος του περιουσιακού στοιχείου θα πρέπει να έχει δικαίωμα ακρόασης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα χρέωσης των δαπανών διαχείρισης δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων στον πραγματικό δικαιούχο, για παράδειγμα εναλλακτικά προς τη διαταγή προδικαστικής πώλησης, και σε περίπτωση τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης. Οι εν λόγω κανόνες, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας χρέωσης των εξόδων διαχείρισης της δεσμευμένης περιουσίας στον πραγματικό δικαιούχο, εφαρμόζονται σε περιουσιακά στοιχεία που εντοπίζονται στο πλαίσιο της εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης στον βαθμό που έχουν δεσμευθεί σε σχέση με ποινικές κατηγορίες, όπως η παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.
- (31) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συστήσουν υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων με σκοπό τη σύσταση εξειδικευμένων αρχών επιφορτισμένων με τη διαχείριση δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων, προκειμένου να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία πριν από τη δήμευση και να διατηρούν την αξία τους, εν αναμονή οριστικής απόφασης σχετικά με τη δήμευση. Με την επιφύλαξη των εσωτερικών διοικητικών δομών των κρατών μελών, οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει είτε να αποτελούν τη μόνη αρχή που διαχειρίζεται δεσμευμένα ή δημευμένα περιουσιακά στοιχεία, είτε να παρέχουν στήριξη σε αποκεντρωμένους φορείς σύμφωνα με τις εθνικές δομές διαχείρισης και να υποστηρίζουν τις αρμόδιες αρχές στον σχεδιασμό πριν από την κατάσχεση.
- (32) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΣΔΑ), όπως ερμηνεύονται στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές.

- (33) Οι αποφάσεις δέσμευσης και δήμευσης επηρεάζουν σημαντικά τα δικαιώματα των υπόπτων και των κατηγορουμένων, και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τρίτων που δεν διώκονται. Η οδηγία θα πρέπει να προβλέπει ειδικές εγγυήσεις και μέσα ένδικης προστασίας προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και το τεκμήριο της αθωότητας, όπως κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (34) Οι αποφάσεις δέσμευσης, δήμευσης και προδικαστικής πώλησης θα πρέπει να κοινοποιούνται αμελλητί στο θιγόμενο μέρος. Ο σκοπός της κοινοποίησης των εν λόγω αποφάσεων είναι, μεταξύ άλλων, να επιτραπεί στο θιγόμενο πρόσωπο η προσβολή τους ενώπιον των δικαστηρίων. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω κοινοποιήσεις θα πρέπει, κατά γενικό κανόνα, να αναφέρουν τον λόγο ή τους λόγους της σχετικής απόφασης. Το θιγόμενο μέρος θα πρέπει να έχει την πραγματική δυνατότητα να προσβάλει τις αποφάσεις δέσμευσης, δήμευσης και προδικαστικής πώλησης. Στην περίπτωση αποφάσεων δήμευσης στις οποίες πληρούται η ειδική υπόσταση του ποινικού αδικήματος αλλά είναι αδύνατη η έκδοση ποινικής καταδίκης, ο κατηγορούμενος θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα ακρόασης πριν από την έκδοση της απόφασης. Η ίδια δυνατότητα θα πρέπει να παρέχεται στον κύριο του περιουσιακού στοιχείου που θίγεται από την απόφαση πώλησής του πριν από τη δήμευση.
- (35) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, και προκειμένου να διασφαλιστεί η αναλογικότητα των μέτρων δήμευσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν ότι η δήμευση περιουσιακών στοιχείων δεν διατάσσεται στον βαθμό που θα ήταν δυσανάλογη προς το υπό κρίση αδίκημα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν τη δυνατότητα, σε εξαιρετικές περιστάσεις, να μη διατάσσεται δήμευση αν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, κάτι τέτοιο θα συνεπαγόταν υπέρμετρη επιβάρυνση για το θιγόμενο πρόσωπο, βάσει των περιστάσεων της αντίστοιχης μεμονωμένης υπόθεσης οι οποίες θα πρέπει να είναι καθοριστικές. Οι εν λόγω εξαιρετικές περιστάσεις θα πρέπει να περιορίζονται σε υποθέσεις στις οποίες το ενδιαφερόμενο πρόσωπο θα βρισκόταν σε κατάσταση στην οποία θα ήταν πολύ δύσκολο για το θιγόμενο πρόσωπο να επιβιώσει και οι περιστάσεις της αντίστοιχης μεμονωμένης υπόθεσης θα πρέπει να είναι καθοριστικές.
- (36) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της οδηγίας 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁷, της οδηγίας 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁸, της οδηγίας 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου²⁹, της οδηγίας 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³⁰, της οδηγίας (ΕΕ)

²⁷ Οδηγία 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία (ΕΕ L 280 της 26.10.2010, σ. 1).

²⁸ Οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 142 της 1.6.2012, σ. 1).

²⁹ Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαϊσίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57).

³⁰ Οδηγία 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας

2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³¹, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/800 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³² και της οδηγίας (ΕΕ) 2016/1919 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³³.

- (37) Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διασφαλίζεται η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, στο πλαίσιο της επεξεργασίας δεδομένων δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Προς τον σκοπό αυτόν, οι κανόνες της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν με την οδηγία (ΕΕ) 2016/680. Ειδικότερα, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι τυχόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που ανταλλάσσονται από τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων πρέπει να περιορίζονται στις κατηγορίες δεδομένων που απαριθμούνται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου παράρτημα II τμήμα Β σημείο 2. Η οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις εθνικές αρμόδιες αρχές, ιδίως από τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.
- (38) Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διασφαλίζεται η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, στο πλαίσιο κάθε ανταλλαγής πληροφοριών δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Προς τον σκοπό αυτόν, όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, εφαρμόζονται οι κανόνες προστασίας των δεδομένων που θεσπίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2016/680 σε σχέση με τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Κατά περίπτωση, ιδίως όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων για τους σκοπούς της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, εφαρμόζονται οι κανόνες προστασίας δεδομένων που θεσπίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- (39) Ένα αποτελεσματικό σύστημα ανάκτησης απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες από ευρύ φάσμα αρχών, από τις αρχές επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών αρχών, των φορολογικών αρχών και των αρχών είσπραξης φόρων στον βαθμό που είναι αρμόδιες για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, από τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, τις δικαστικές αρχές και τις αρχές διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συντονισμένη

εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προζενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας (ΕΕ L 294 της 6.11.2013, σ. 1).

³¹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ L 65 της 11.3.2016, σ. 1.).

³² Οδηγία (ΕΕ) 2016/800 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 132 της 21.5.2016, σ. 1).

³³ Οδηγία (ΕΕ) 2016/1919 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, σχετικά με τη δικαστική αρωγή για υπόπτους και κατηγορουμένους στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και για καταζητούμενους σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕ L 297 της 4.11.2016, σ. 1).

δράση όλων των αρμόδιων αρχών, είναι αναγκαίο να καθιερωθεί μια πιο στρατηγική προσέγγιση για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και να προωθηθεί στενότερη συνεργασία μεταξύ των σχετικών αρχών, καθώς και να υπάρξει σαφής επισκόπηση των αποτελεσμάτων της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων. Προς τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εγκρίνουν και να επανεξετάζουν τακτικά εθνική στρατηγική για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την καθοδήγηση δράσεων σε σχέση με τις χρηματοπιστωτικές έρευνες, τη δέσμευση και δήμευση, τη διαχείριση και την τελική διάθεση των σχετικών οργάνων, προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν στις αρμόδιες αρχές τους αναγκαίους πόρους ώστε να είναι σε θέση να εκτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους. Ως αρμόδιες αρχές θα πρέπει να νοούνται οι αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εκτέλεση των καθηκόντων που περιγράφονται στην παρούσα οδηγία και σύμφωνα με τις εθνικές ρυθμίσεις.

- (40) Προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα του πλαισίου ανάκτησης, διαχείρισης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων, είναι αναγκαίο να συλλεγεί και να δημοσιευθεί συγκρίσιμο σύνολο στατιστικών στοιχείων σχετικά με τη δέσμευση, τη διαχείριση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων.
- (41) Για να εξασφαλιστούν συνεπείς προσεγγίσεις μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη συλλογή στατιστικών στοιχείων, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της ΣΛΕΕ, ώστε να συμπληρώνεται η παρούσα οδηγία με τη θέσπιση λεπτομερέστερων κανόνων σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να συλλέγονται και τη μεθοδολογία για τη συλλογή των στατιστικών.
- (42) Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, και οι διαβουλεύσεις αυτές να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου³⁴. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (43) Για μια πιο ολοκληρωμένη επισκόπηση των μέτρων που λαμβάνονται για τη δέσμευση και τη δήμευση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν κεντρικό μητρώο δεσμευμένων, υπό διαχείριση και δημευμένων οργάνων, προϊόντων εγκλήματος και περιουσιακών στοιχείων και να συλλέγουν τα αναγκαία στατιστικά στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή των σχετικών μέτρων. Θα πρέπει να συσταθούν κεντρικά μητρώα δεσμευμένων και δημευμένων οργάνων, προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων σε εθνικό επίπεδο με σκοπό τη διευκόλυνση της διαχείρισης του συγκεκριμένου φακέλου. Στόχος της δημιουργίας κεντρικών μητρώων είναι να βοηθηθούν όλες οι σχετικές αρχές που είναι αρμόδιες για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων εγκληματικής προέλευσης με προσβάσιμο αρχείο των περιουσιακών στοιχείων που δεσμεύονται, δημεύονται ή τελούν υπό διαχείριση, από τη στιγμή της

³⁴ EE L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

δέσμευσης έως την επιστροφή στον κύριό τους ή τη διάθεσή τους. Οι πληροφορίες που καταχωρίζονται στα μητρώα θα πρέπει να διατηρούνται μόνο για όσο διάστημα είναι αναγκαίο για τους σκοπούς της διαχείρισης της συγκεκριμένης υπόθεσης ή για τους σκοπούς της συλλογής στατιστικών στοιχείων. Για σκοπούς διαχείρισης υποθέσεων, δεν θα πρέπει να διατηρείται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από την τελική διάθεση του περιουσιακού στοιχείου κατόπιν απόφασης δήμευσης ή μετά την επιστροφή του στον κύριό του σε περίπτωση αθώωσης. Πρόσβαση στις πληροφορίες που καταγράφονται στα κεντρικά μητρώα θα πρέπει να παρέχεται μόνο στις αρχές που είναι αρμόδιες για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων εγκληματικής προέλευσης, όπως οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, τα εθνικά δικαστήρια ή κατ' άλλον τρόπο διορισμένες αρχές σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις.

- (44) Οι εγκληματικές οργανώσεις δρουν πέραν των συνόρων και αποκτούν όλο και περισσότερα περιουσιακά στοιχεία σε κράτη μέλη άλλα από εκείνα στα οποία βρίσκεται η βάση τους και σε τρίτες χώρες. Δεδομένης της διακρατικής διάστασης του οργανωμένου εγκλήματος, η διεθνής συνεργασία είναι ουσιαστικής σημασίας για την ανάκτηση των κερδών και τη δήμευση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιτρέπουν τη δράση των εγκληματιών. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τόσο οι υπηρεσίες ανάκτησης όσο και οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων συνεργάζονται στενά με τις ομόλογές τους σε τρίτες χώρες για την ανίχνευση, τον εντοπισμό και τη διαχείριση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να αποτελέσουν ή αποτελούν αντικείμενο απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης στο πλαίσιο διαδικασιών επί ποινικών υποθέσεων. Επιπλέον, για την αποτελεσματική εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, είναι υψίστης σημασίας οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων να συνεργάζονται με τις ομόλογές τους σε τρίτες χώρες, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων καταλήγουν σε ρυθμίσεις εργασίας με τις ομόλογές τους σε εκείνες τις τρίτες χώρες με τις οποίες υπάρχει σε ισχύ συμφωνία επιχειρησιακής συνεργασίας η οποία επιτρέπει την ανταλλαγή επιχειρησιακών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με την Ευρωπόλ ή τη Eurojust.
- (45) Οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει επίσης να συνεργάζονται στενά με τα όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπόλ, της Eurojust και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους, στον βαθμό που είναι αναγκαίο για την ανίχνευση και τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο των διασυνοριακών ερευνών που υποστηρίζονται από την Ευρωπόλ και τη Eurojust ή στο πλαίσιο των ερευνών που διεξάγει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει επίσης να συνεργάζονται με την Ευρωπόλ και την Eurojust, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους, στον βαθμό που είναι αναγκαίο να ανιχνεύονται και να εντοπίζονται περιουσιακά στοιχεία για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.
- (46) Προκειμένου να διασφαλιστεί η ύπαρξη κοινής αντίληψης και ελάχιστων προτύπων για την ανίχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να θεσπίσει ελάχιστους κανόνες για τα

σχετικά μέτρα, καθώς και σχετικές διασφαλίσεις. Η θέσπιση ελάχιστων κανόνων δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να χορηγούν εκτενέστερες εξουσίες στις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων ή διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, ή να προβλέπουν πρόσθετες εγγυήσεις βάσει του εθνικού δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω εθνικά μέτρα και διατάξεις δεν υπονομεύουν τον στόχο της παρούσας οδηγίας.

- (47) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η διευκόλυνση της δήμευσης περιουσιακών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις, δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη μπορεί όμως να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα όρια που είναι αναγκαία για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.
- (48) Δεδομένου ότι η παρούσα οδηγία προβλέπει ένα ολοκληρωμένο σύνολο κανόνων, το οποίο θα αλληλεπικαλυπτόταν με ήδη υφιστάμενες νομικές πράξεις, θα πρέπει να αντικαταστήσει την κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ του Συμβουλίου³⁵, την απόφαση-πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ του Συμβουλίου³⁶, την απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ, την απόφαση 2007/845/ΔΕΥ και την οδηγία 2014/42/ΕΕ όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία.
- (49) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.
- (50) [Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία κοινοποίησε την πρόθεσή της να συμμετάσχει στην έκδοση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.] [ή] [Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.]
- (51) Ζητήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 42 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, η γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, που γνωμοδότησε στις XX/XX/20XX.

³⁵ Κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ, της 3ης Δεκεμβρίου 1998, η οποία θεσπίζεται από το Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος (ΕΕ L 333 της 9.12.1998, σ. 1).

³⁶ Απόφαση-πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2001, για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος (ΕΕ L 182 της 5.7.2001, σ. 1).

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για την ανίχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση, τη δήμευση και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο διαδικασιών επί ποινικών υποθέσεων.

2. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει επίσης κανόνες για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης και της επακόλουθης ανάκτησης συναφών περιουσιακών στοιχείων, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα ακόλουθα ποινικά αδικήματα:

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στην απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου³⁷.

β) τρομοκρατία, όπως ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³⁸.

γ) εμπορία ανθρώπων, όπως ορίζεται στην οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³⁹.

³⁷ Απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008, σ. 42).

³⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88 της 31.3.2017, σ. 6).

³⁹ Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1).

δ) σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και παιδική πορνογραφία, όπως ορίζεται στην οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁰.

ε) παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, όπως ορίζεται στην απόφαση-πλαίσιο 2004/757/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁴¹.

στ) δωροδοκία, όπως ορίζεται στη σύμβαση που καταρτίστηκε δυνάμει του άρθρου Κ.3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴² και στην απόφαση-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁴³.

ζ) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁴.

η) παραχάραξη μέσων πληρωμής, όπως ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/713 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁵.

θ) παραχάραξη και κιβδηλεία, συμπεριλαμβανομένου του ευρώ, όπως ορίζεται στην οδηγία 2014/62/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁶.

ι) κυβερνοέγκλημα, όπως ορίζεται στην οδηγία 2013/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁷.

ια) παράνομη διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών, όπως ορίζεται στο πρωτόκολλο για την παράνομη κατασκευή και διακίνηση πυροβόλων όπλων, των εξαρτημάτων τους, των μερών τους και των πυρομαχικών, το οποίο συμπληρώνει τη

⁴⁰ Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 335 της 17.12.2011, σ. 1).

⁴¹ Απόφαση-πλαίσιο 2004/757/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2004, για τη θέσπιση ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και τις ποινές που ισχύουν στον τομέα της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών (ΕΕ L 335 της 11.11.2004, σ. 8).

⁴² ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1.

⁴³ Απόφαση-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54).

⁴⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 22).

⁴⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2019/713 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας μέσω πληρωμής πλην των μετρητών και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2001/413/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 123 της 10.5.2019, σ. 18).

⁴⁶ Οδηγία 2014/62/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κιβδηλεία μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 151 της 21.5.2014, σ. 1).

⁴⁷ Οδηγία 2013/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Αυγούστου 2013, για τις επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2005/222/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 218 της 14.8.2013, σ. 8).

σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος⁴⁸.

ιβ) απάτη, συμπεριλαμβανομένων της απάτης και άλλων ποινικών αδικημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, όπως ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴⁹.

ιγ) περιβαλλοντικό έγκλημα, συμπεριλαμβανομένου του παράνομου εμπορίου απειλούμενων ζωικών ειδών και απειλούμενων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών, όπως ορίζονται στην οδηγία 2008/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁰, καθώς και αδικήματα που σχετίζονται με τη ρύπανση από τα πλοία, όπως ορίζεται στην οδηγία 2005/35/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2009/123/ΕΚ⁵¹.

ιδ) υποβοήθηση της παράνομης εισόδου και διαμονής, όπως ορίζεται στην απόφαση-πλαίσιο 2002/946/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁵² και στην οδηγία 2002/90/ΕΚ του Συμβουλίου⁵³.

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα ακόλουθα αδικήματα, στον βαθμό που το αδίκημα διαπράττεται στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης:

α) παράνομη απομίμηση και πειρατεία προϊόντων·

β) παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, περιλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης·

γ) πλαστογραφία δημόσιων εγγράφων και εμπορία πλαστών·

δ) ανθρωποκτονία εκ προθέσεως ή βαριά σωματική βλάβη·

ε) παράνομο εμπόριο ανθρώπινων οργάνων και ιστών·

στ) απαγωγή, παράνομη κατακράτηση και ομηρία·

ζ) οργανωμένη ή ένοπλη ληστεία·

⁴⁸ ΕΕ L 89 της 25.3.2014, σ. 7.

⁴⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

⁵⁰ Οδηγία 2008/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 328 της 6.12.2008, σ. 28).

⁵¹ Οδηγία 2009/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, για τροποποίηση της οδηγίας 2005/35/ΕΚ σχετικά με τη ρύπανση από τα πλοία και τη θέσπιση κυρώσεων για παραβάσεις (ΕΕ L 280 της 27.10.2009, σ. 52).

⁵² Απόφαση-πλαίσιο 2002/946/ΔΕΥ του Συμβουλίου για την ενίσχυση του ποινικού πλαισίου για την πρόληψη της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής (ΕΕ L 328 της 5.12.2002, σ. 1).

⁵³ Οδηγία 2002/90/ΕΚ του Συμβουλίου για τον ορισμό της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής (ΕΕ L 328 της 5.12.2002, σ. 17).

η) αθέμιτη προστασία έναντι παράνομου περιουσιακού οφέλους και εκβίαση·

θ) εμπορία κλεμμένων οχημάτων·

ι) φορολογικά εγκλήματα σχετικά με άμεσους και έμμεσους φόρους και όπως ορίζονται στην εθνική νομοθεσία των κρατών μελών, τα οποία τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή μέτρο ασφαλείας τουλάχιστον ενός έτους.

3. [Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στην παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, όπως ορίζονται στην οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου].

4. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε άλλα ποινικά αδικήματα που προβλέπονται σε άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης, εφόσον οι τελευταίες προβλέπουν ρητά ότι η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα ποινικά αδικήματα που ορίζονται σε αυτές.

5. Οι διατάξεις του κεφαλαίου II σχετικά με την ανίχνευση και τον εντοπισμό οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων εφαρμόζονται σε όλα τα ποινικά αδικήματα, όπως ορίζονται στο εθνικό δίκαιο, τα οποία τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή μέτρο ασφαλείας τουλάχιστον ενός έτους.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) «προϊόντα εγκλήματος»: οποιαδήποτε οικονομικά πλεονεκτήματα προερχόμενα άμεσα ή έμμεσα από ποινικά αδικήματα, τα οποία συνίστανται σε κάθε μορφή περιουσιακού στοιχείου και περιλαμβάνουν κάθε μεταγενέστερη επανεπένδυση ή μετατροπή άμεσων προϊόντων και κάθε σημαντικό όφελος·

2) «περιουσιακό στοιχείο»: κάθε είδους περιουσιακό στοιχείο, είτε ενσώματο είτε ασώματο, κινητό ή ακίνητο, καθώς και νομικά έγγραφα ή νομικές πράξεις που πιστοποιούν τίτλο ή δικαίωμα επί του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου·

3) «όργανα»: κάθε είδους περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν με οποιονδήποτε τρόπο, εξολοκλήρου ή εν μέρει, για να διαπραχθεί ποινικό αδίκημα·

4) «ανίχνευση και εντοπισμός»: κάθε έρευνα από αρμόδιες αρχές για τον προσδιορισμό οργάνων, προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων που μπορεί να προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες·

5) «δέσμευση»: η προσωρινή απαγόρευση της μεταβίβασης, καταστροφής, μετατροπής, διάθεσης ή μετακίνησης περιουσιακού στοιχείου ή η προσωρινή ανάληψη της φύλαξης ή του ελέγχου περιουσιακού στοιχείου·

- 6) «δήμευση»: η οριστική αποστέρηση του περιουσιακού στοιχείου την οποία διατάσσει δικαστήριο σε σχέση με ποινικό αδίκημα·
- 7) «SIENA»: η εφαρμογή δικτύου ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών, την οποία διαχειρίζεται η Ευρωπόλ, με στόχο τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και της Ευρωπόλ·
- 8) «εγκληματική οργάνωση»: εγκληματική οργάνωση όπως ορίζεται στο άρθρο 1 της απόφασης-πλαισίου 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου·
- 9) «θύμα»: θύμα όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁴, καθώς και νομικό πρόσωπο, όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο, το οποίο υπέστη ζημία ως αποτέλεσμα οποιουδήποτε από τα ποινικά αδικήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας·
- 10) «πραγματικός δικαιούχος»: ο πραγματικός δικαιούχος όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849⁵⁵.
- 11) «περιοριστικά μέτρα της Ένωσης»: μέτρα που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 29 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 215 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- 12) «στοχευμένες οικονομικές κυρώσεις»: ειδικά περιοριστικά μέτρα της Ένωσης κατά ορισμένου προσώπου ή οντότητας που εκδίδονται βάσει του άρθρου 29 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και του άρθρου 215 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ

Άρθρο 4

Έρευνες ανίχνευσης περιουσιακών στοιχείων

⁵⁴ Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

⁵⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία (ΕΕ) 2018/843 (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

1. Για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η ταχεία ανίχνευση και ο ταχύς εντοπισμός οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να αποτελέσουν ή αποτελούν αντικείμενο απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας.

2. Οι έρευνες ανίχνευσης περιουσιακών στοιχείων της παραγράφου 1 διεξάγονται αμέσως από τις αρμόδιες αρχές κάθε φορά που κινείται έρευνα σχετικά με ποινικό αδίκημα το οποίο είναι πιθανό να αποφέρει σημαντικό οικονομικό όφελος ή όταν είναι αναγκαίο για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

Άρθρο 5

Υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων

1. Κάθε κράτος μέλος συγκροτεί τουλάχιστον μία υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας όσον αφορά τις έρευνες ανίχνευσης περιουσιακών στοιχείων.

2. Οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων έχουν τα ακόλουθα καθήκοντα:

α) ανίχνευση και εντοπισμός οργάνων, προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την υποστήριξη άλλων αρμόδιων εθνικών αρχών που είναι επιφορτισμένες με έρευνες ανίχνευσης περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με το άρθρο 4·

β) ανίχνευση και εντοπισμός οργάνων, προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να αποτελέσουν ή αποτελούν αντικείμενο απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης που έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος·

γ) συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων άλλων κρατών μελών για την ανίχνευση και τον εντοπισμό οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να αποτελέσουν ή αποτελούν αντικείμενο απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης·

δ) ανταλλαγή πληροφοριών με άλλες υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στα κράτη μέλη σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων.

3. Οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων είναι εξουσιοδοτημένες να ανιχνεύουν και να εντοπίζουν περιουσιακά στοιχεία προσώπων και οντοτήτων που υπόκεινται σε στοχευμένες οικονομικές κυρώσεις της ΕΕ, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων. Προς τον σκοπό αυτόν, συνεργάζονται με τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και άλλες σχετικές αρμόδιες αρχές σε άλλα κράτη μέλη και ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες.

4. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων να λαμβάνουν άμεσα μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Το άρθρο 11 παράγραφος 5 εφαρμόζεται κατ' αναλογία.

Άρθρο 6

Πρόσβαση σε πληροφορίες

1. Για τους σκοπούς της εκτέλεσης των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 5, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων έχουν άμεση και απευθείας πρόσβαση στις ακόλουθες πληροφορίες, στον βαθμό που οι εν λόγω πληροφορίες είναι αναγκαίες για την ανίχνευση και τον εντοπισμό προϊόντων εγκλήματος, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων:

α) φορολογικά δεδομένα, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων που τηρούν οι φορολογικές αρχές·

β) εθνικά μητρώα ακινήτων ή ηλεκτρονικά συστήματα ανάκτησης δεδομένων και μητρώα έγγειας ιδιοκτησίας και κτηματολογίου·

γ) εθνικά μητρώα ιθαγένειας και πληθυσμού για φυσικά πρόσωπα·

δ) εθνικά μητρώα μηχανοκίνητων οχημάτων, αεροσκαφών και σκαφών·

ε) εμπορικές βάσεις δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των μητρώων επιχειρήσεων και εταιρειών·

στ) εθνικά μητρώα κοινωνικής ασφάλισης·

ζ) σχετικές πληροφορίες που κατέχουν οι αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ποινικών αδικημάτων.

2. Όταν οι πληροφορίες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 δεν αποθηκεύονται σε βάσεις δεδομένων ή μητρώα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων μπορούν να λάβουν ταχέως τις πληροφορίες αυτές με άλλα μέσα.

3. Η απευθείας και άμεση πρόσβαση στις πληροφορίες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 δεν θίγει τις διαδικαστικές εγγυήσεις που κατοχυρώνονται στο εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 7

Προϋποθέσεις για την πρόσβαση των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων σε πληροφορίες

1. Η πρόσβαση σε πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 6 πραγματοποιείται μόνον εφόσον είναι αναγκαίο, κατά περίπτωση, από το προσωπικό που έχει ειδικά οριστεί και εξουσιοδοτηθεί να έχει πρόσβαση στις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 6.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το προσωπικό των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων συμμορφώνεται με τους κανόνες περί εμπιστευτικότητας και επαγγελματικού απορρήτου που προβλέπονται στο εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν επίσης ότι το προσωπικό των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων διαθέτει τις αναγκαίες εξειδικευμένες δεξιότητες και ικανότητες για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων του.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη διασφάλιση της ασφάλειας των δεδομένων, ώστε οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων να έχουν πρόσβαση και να αναζητούν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 6.

Άρθρο 8

Παρακολούθηση της πρόσβασης και των αναζητήσεων των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 25 της οδηγίας 2016/680, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρχές που κατέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 6 τηρούν αρχεία καταγραφής όλων των δραστηριοτήτων πρόσβασης και αναζήτησης των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Τα αρχεία καταγραφής περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

α) τα στοιχεία του εθνικού φακέλου·

β) την ημερομηνία και ώρα του ερωτήματος ή της αναζήτησης·

γ) το είδος των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για την υποβολή του ερωτήματος ή την πραγματοποίηση της αναζήτησης·

δ) το μοναδικό αναγνωριστικό των αποτελεσμάτων του ερωτήματος ή της αναζήτησης·

ε) το όνομα της υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων που συμβουλευέται το μητρώο·

στ) το μοναδικό αναγνωριστικό χρήστη του υπαλλήλου που υπέβαλε το ερώτημα ή πραγματοποίησε την αναζήτηση.

2. Τα αρχεία καταγραφής που προβλέπονται στην παράγραφο 1 μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για την παρακολούθηση της προστασίας των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου της νομιμότητας της επεξεργασίας δεδομένων, και για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της ακεραιότητας των δεδομένων. Τα αρχεία καταγραφής

προστατεύονται με κατάλληλα μέτρα κατά της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης και διαγράφονται πέντε έτη μετά τη δημιουργία τους. Εάν, ωστόσο, είναι απαραίτητα για διαδικασίες παρακολούθησης που έχουν ήδη ξεκινήσει, διαγράφονται μόλις η διαδικασία παρακολούθησης δεν χρειάζεται πλέον αυτά τα αρχεία.

Άρθρο 9

Ανταλλαγή πληροφοριών

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων παρέχουν, κατόπιν αιτήματος υπηρεσίας ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων άλλου κράτους μέλους, κάθε πληροφορία που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των καθηκόντων τους σύμφωνα με το άρθρο 5. Οι κατηγορίες των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που μπορούν να παρέχονται είναι εκείνες που απαριθμούνται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/794 παράρτημα II τμήμα Β σημείο 2.

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που πρέπει να παρέχονται καθορίζονται κατά περίπτωση, ανάλογα με το τι είναι αναγκαίο για την εκτέλεση των καθηκόντων σύμφωνα με το άρθρο 5.

2. Κατά την υποβολή αιτήματος σύμφωνα με την παράγραφο 1, η αιτούσα υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων προσδιορίζει όσο το δυνατόν ακριβέστερα τα ακόλουθα:

α) το αντικείμενο της αίτησης·

β) τους λόγους της αίτησης, συμπεριλαμβανομένης της συνάφειας των πληροφοριών που ζητούνται για την ανίχνευση και τον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων·

γ) τη φύση της διαδικασίας·

δ) το είδος του ποινικού αδικήματος για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση·

ε) τη σύνδεση της διαδικασίας με το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση·

στ) λεπτομέρειες σχετικά με τα στοχευόμενα ή αναζητούμενα περιουσιακά στοιχεία, όπως τραπεζικοί λογαριασμοί, ακίνητα, οχήματα, πλοία, αεροσκάφη, εταιρείες και άλλα στοιχεία υψηλής αξίας·

ζ) και/ή τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που τεκμαίρεται ότι εμπλέκονται, όπως ονόματα, διευθύνσεις, ημερομηνίες και τόπους γέννησης, ημερομηνία εγγραφής στο μητρώο, μετόχους, κεντρικά γραφεία·

η) κατά περίπτωση, τους λόγους για τον επείγοντα χαρακτήρα του αιτήματος.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων τους να ανταλλάσσουν πληροφορίες με τις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων άλλων κρατών μελών, χωρίς σχετικό αίτημα, όταν λαμβάνουν γνώση πληροφοριών

σχετικά με όργανα, προϊόντα εγκλήματος ή περιουσιακά στοιχεία που θεωρούν αναγκαία για την εκτέλεση των καθηκόντων των υπηρεσιών ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με το άρθρο 5. Κατά την παροχή των εν λόγω πληροφοριών, οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες θεωρούνται αναγκαίες.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που παρέχουν οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3 μπορούν να προσκομιστούν ως αποδεικτικά στοιχεία ενώπιον εθνικού δικαστηρίου κράτους μέλους, σύμφωνα με τις διαδικασίες του εθνικού δικαίου.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων έχουν άμεση πρόσβαση στο σύστημα SIENA και το χρησιμοποιούν για την ανταλλαγή πληροφοριών σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

6. Οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων μπορούν να αρνηθούν να παράσχουν πληροφορίες στην αιτούσα υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, εάν υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι να υποτεθεί ότι η παροχή πληροφοριών:

α) θα έβλαπτε ουσιώδη συμφέροντα εθνικής ασφάλειας του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα,

β) θα έθετε σε κίνδυνο διεξαγόμενη έρευνα ή επιχείρηση συλλογής μυστικών πληροφοριών σχετικά με έγκλημα, ή θα συνιστούσε άμεση απειλή για τη ζωή ή τη σωματική ακεραιότητα προσώπου.

7. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν την αιτιολόγηση της άρνησης παροχής πληροφοριών. Η άρνηση αφορά μόνο το μέρος των ζητούμενων πληροφοριών το οποίο αφορούν οι λόγοι που προβλέπονται στην παράγραφο 6 και, κατά περίπτωση, δεν θίγει την υποχρέωση παροχής των λοιπών μερών των πληροφοριών σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 10

Προθεσμίες για την παροχή πληροφοριών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων απαντούν στα αιτήματα παροχής πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 το συντομότερο δυνατόν και, σε κάθε περίπτωση, εντός των ακόλουθων προθεσμιών:

α) επτά ημερολογιακών ημερών, για όλα τα αιτήματα που δεν είναι επείγοντα·

β) οκτώ ωρών, για επείγοντα αιτήματα σχετικά με τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1, οι οποίες είναι αποθηκευμένες σε βάσεις δεδομένων και μητρώα.

2. Όταν οι πληροφορίες που ζητούνται σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο β) δεν είναι άμεσα διαθέσιμες ή το αίτημα σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α) επιβάλλει δυσανάλογη επιβάρυνση, η υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων που λαμβάνει το αίτημα μπορεί να αναβάλει την παροχή των πληροφοριών. Στην περίπτωση αυτήν, η υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων στην οποία υποβάλλεται το αίτημα ενημερώνει αμέσως την αιτούσα υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων για την αναβολή αυτήν και παρέχει τις ζητούμενες πληροφορίες το συντομότερο δυνατόν και, σε κάθε περίπτωση, εντός τριών ημερών από την αρχική προθεσμία που τάσσεται σύμφωνα με την παράγραφο 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΕΥΣΗ

Άρθρο 11

Δέσμευση

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων η οποία είναι αναγκαία για τη διασφάλιση πιθανής δήμευσης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων κατά το άρθρο 12.
2. Τα μέτρα δέσμευσης περιλαμβάνουν την ανάληψη άμεσης δράσης όταν είναι αναγκαίο για τη διαφύλαξη του περιουσιακού στοιχείου.
3. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στις υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων να λαμβάνουν άμεσα μέτρα σύμφωνα με την παράγραφο 2, έως ότου εκδοθεί απόφαση δέσμευσης σύμφωνα με την παράγραφο 1. Η ισχύς των εν λόγω προσωρινών επειγόντων μέτρων δέσμευσης δεν υπερβαίνει τις επτά ημέρες.
4. Περιουσιακό στοιχείο που βρίσκεται στην κατοχή τρίτου μπορεί να υπόκειται σε μέτρα δέσμευσης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 3, όταν αυτό είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί πιθανή δήμευση σύμφωνα με το άρθρο 13.
5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις δέσμευσης σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2, 3 και 4 εκδίδονται από αρμόδια αρχή και αιτιολογούνται επαρκώς.
6. Η απόφαση δέσμευσης κατά την παράγραφο 1 παραμένει σε ισχύ μόνο για όσο διάστημα είναι αναγκαίο να διαφυλαχθεί το περιουσιακό στοιχείο ενόψει πιθανής επακολουθούσας δήμευσης. Δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν δημεύονται στη συνέχεια, επιστρέφονται αμελλητί στον κύριό τους. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους επιστρέφονται τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.
7. Όταν τα περιουσιακά στοιχεία που πρόκειται να δεσμευθούν αποτελούνται από οντότητες, όπως επιχειρήσεις, που θα πρέπει να διατηρηθούν ως λειτουργούσες επιχειρήσεις, η απόφαση δέσμευσης περιλαμβάνει μέτρα για τον αποκλεισμό της πρόσβασης στα εν λόγω περιουσιακά

στοιχεία από τα πρόσωπα που τα κατέχουν ή τα ελέγχουν, επιτρέποντας παράλληλα τη συνέχιση των δραστηριοτήτων.

Άρθρο 12

Δήμευση

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή, εν όλω ή εν μέρει, η δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος που προέρχονται από ποινικό αδίκημα κατόπιν οριστικής καταδικαστικής απόφασης, η οποία μπορεί επίσης να εκδοθεί ερήμην.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η δήμευση περιουσιακών στοιχείων των οποίων η αξία αντιστοιχεί στα όργανα ή τα προϊόντα εγκλήματος που προέρχονται από ποινικό αδίκημα κατόπιν οριστικής καταδικαστικής απόφασης, η οποία μπορεί επίσης να εκδοθεί ερήμην.

Άρθρο 13

Δήμευση εις χείρας τρίτου

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η δήμευση προϊόντων εγκλήματος ή άλλων περιουσιακών στοιχείων η αξία των οποίων αντιστοιχεί σε προϊόντα εγκλήματος, τα οποία, άμεσα ή έμμεσα, μεταβιβάστηκαν από ύποπτο ή κατηγορούμενο σε τρίτους ή τα οποία απέκτησαν τρίτοι από ύποπτο ή κατηγορούμενο.

Η δήμευση των εν λόγω προϊόντων εγκλήματος ή άλλων περιουσιακών στοιχείων καθίσταται δυνατή σε περιπτώσεις όπου έχει διαπιστωθεί ότι οι υπό κρίση τρίτοι γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι σκοπός της μεταβίβασης ή απόκτησης ήταν να αποφευχθεί η κατάσχεση, με βάση συγκεκριμένα στοιχεία και περιστάσεις, μεταξύ των οποίων ότι η μεταβίβαση ή η κτήση πραγματοποιήθηκε χωρίς αντάλλαγμα ή με αντάλλαγμα σημαντικά χαμηλότερης αξίας από την αγοραία.

2. Η παράγραφος 1 δεν θίγει τα δικαιώματα καλόπιστων τρίτων.

Άρθρο 14

Εκτεταμένη δήμευση

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η δήμευση, εν όλω ή εν μέρει, περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν σε καταδικασθέντα για ποινικό αδίκημα, όταν το αδίκημα αυτό ενδέχεται να αποφέρει, άμεσα ή έμμεσα, οικονομικό όφελος και εφόσον το εθνικό δικαστήριο κρίνει ότι τα περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από αξιόποινες πράξεις.

2. Για να κριθεί αν τα επίδικα περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από αξιόποινες πράξεις, λαμβάνονται υπόψη όλες οι περιστάσεις της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών και των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων, όπως ότι η αξία των περιουσιακών στοιχείων είναι δυσανάλογη προς το νόμιμο εισόδημα του καταδικασθέντος.

Άρθρο 15

Δήμευση μη βασισόμενη σε καταδίκη

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή, υπό τους όρους της παραγράφου 2, η δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων που προβλέπονται στο άρθρο 12 ή τα οποία μεταβιβάστηκαν σε τρίτους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 13, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει κινηθεί ποινική διαδικασία αλλά η διαδικασία δεν μπόρεσε να συνεχιστεί λόγω των ακόλουθων περιστάσεων:

α) ασθένεια του υπόπτου ή του κατηγορουμένου·

β) φυγοδικία του υπόπτου ή του κατηγορουμένου·

γ) θάνατος του υπόπτου ή του κατηγορουμένου·

δ) ακαταδίωκτο του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, όπως προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο·

ε) αμνηστία χορηγηθείσα στον ύποπτο ή τον κατηγορούμενο, όπως προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο·

στ) λήξη των προθεσμιών που τάσσονται από το εθνικό δίκαιο, όταν οι προθεσμίες αυτές δεν επαρκούν ώστε να επιτρέπουν την αποτελεσματική διερεύνηση και δίωξη των σχετικών ποινικών αδικημάτων.

2. Η δήμευση χωρίς προηγούμενη καταδίκη περιορίζεται στα ποινικά αδικήματα που ενδέχεται να αποφέρουν, άμεσα ή έμμεσα, σημαντικό οικονομικό όφελος και μόνον εφόσον το εθνικό δικαστήριο κρίνει ότι πληρούται η ειδική υπόσταση του αδικήματος.

3. Πριν από την έκδοση απόφασης δήμευσης από το δικαστήριο κατά την έννοια των παραγράφων 1 και 2, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα υπεράσπισης του θιγόμενου προσώπου, μεταξύ άλλων με την παροχή πρόσβασης στον φάκελο και δικαιώματος ακρόασης επί νομικών και πραγματικών ζητημάτων.

4. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, η έννοια του «ποινικού αδικήματος» περιλαμβάνει τα αδικήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 2 όταν τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων ετών.

Άρθρο 16

Δήμευση ανεξήγητου πλούτου που συνδέεται με εγκληματικές δραστηριότητες

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η δήμευση περιουσιακών στοιχείων, όταν η δήμευση δεν είναι δυνατή κατά τα άρθρα 12 έως 15 και πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) το περιουσιακό στοιχείο δεσμεύεται στο πλαίσιο έρευνας για ποινικά αδικήματα που τελέστηκαν στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης·

β) το ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το στοιχείο α) είναι ικανό να αποφέρει, άμεσα ή έμμεσα, σημαντικό οικονομικό όφελος·

γ) το εθνικό δικαστήριο έχει σχηματίσει τη δικανική πεποίθηση ότι τα δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από ποινικά αδικήματα που τελέστηκαν στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης.

2. Για να κριθεί αν τα δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από ποινικά αδικήματα, λαμβάνονται υπόψη όλες οι περιστάσεις της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών και των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων, όπως ότι η αξία των περιουσιακών στοιχείων είναι ουσιωδώς δυσανάλογη προς το νόμιμο εισόδημα του κυρίου των περιουσιακών στοιχείων.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, η έννοια του «ποινικού αδικήματος» περιλαμβάνει τα αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 2, όταν τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων ετών.

4. Πριν από την έκδοση απόφασης δήμευσης από το δικαστήριο κατά την έννοια των παραγράφων 1 και 2, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα υπεράσπισης του θιγόμενου προσώπου, μεταξύ άλλων με την παροχή πρόσβασης στον φάκελο και δικαιώματος ακρόασης επί νομικών και πραγματικών ζητημάτων.

Άρθρο 17

Πραγματική δήμευση και εκτέλεση

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστούν δυνατά η ανίχνευση και ο εντοπισμός περιουσιακών στοιχείων που πρέπει να δεσμευθούν και να δημευθούν ακόμη και μετά την έκδοση οριστικής καταδικαστικής απόφασης για ποινικό αδίκημα ή κατόπιν διαδικασίας κατ' εφαρμογή των άρθρων 15 και 16.

2. Τα κράτη μέλη εξετάζουν την πιθανότητα να λάβουν μέτρα που επιτρέπουν τη χρήση δημευμένων περιουσιακών στοιχείων προς το δημόσιο συμφέρον ή για κοινωνικούς σκοπούς.

Άρθρο 18

Αποζημίωση των θυμάτων

Όταν, ως αποτέλεσμα ποινικού αδικήματος, τα θύματα έχουν αξιώσεις κατά του προσώπου που υπόκειται σε μέτρο δήμευσης το οποίο προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι το μέτρο δήμευσης δεν θίγει τα δικαιώματα των θυμάτων να λάβουν αποζημίωση για τις αξιώσεις τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Άρθρο 19

Διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και σχεδιασμός πριν από την κατάσχεση

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την αποτελεσματική διαχείριση των δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων μέχρι τη διάθεσή τους.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, πριν από την έκδοση απόφασης δέσμευσης κατά την έννοια του άρθρου 11 παράγραφος 1, οι αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων διενεργούν εκτίμηση των δαπανών που ενδέχεται να προκύψουν από τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων που μπορούν να δεσμευθούν, με σκοπό τη διατήρηση και τη βελτιστοποίηση της αξίας των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων έως τη διάθεσή τους.

Άρθρο 20

Προδικαστικές πωλήσεις

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα περιουσιακά στοιχεία που δεσμεύονται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1 μπορούν να μεταβιβαστούν ή να πωληθούν πριν από την έκδοση απόφασης δήμευσης σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) τα υπό δέσμευση περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε φθορά ή ταχεία απαξίωση·
- β) το κόστος αποθήκευσης ή συντήρησης των περιουσιακών στοιχείων είναι δυσανάλογο προς την αξία τους·
- γ) τα περιουσιακά στοιχεία είναι πολύ δυσχερώς διαχειρίσιμα ή η διαχείρισή τους απαιτεί ειδικούς όρους και μη άμεσα διαθέσιμη εμπειρογνώσια.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα του κυρίου των περιουσιακών στοιχείων κατά την έκδοση απόφασης προδικαστικής πώλησης, συμπεριλαμβανομένου του κατά πόσον τα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία είναι ευχερώς αντικαταστατά. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις φυγοδικίας, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο κύριος των περιουσιακών στοιχείων που μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο προδικαστικής πώλησης ειδοποιείται και ακούγεται πριν από την

πώληση. Παρέχεται στον κύριο η δυνατότητα να ζητήσει την πώληση των περιουσιακών στοιχείων.

3. Τα έσοδα από τις προδικαστικές πωλήσεις θα πρέπει να ασφαρίζονται έως ότου εκδοθεί δικαστική απόφαση επί της δήμευσης. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την προστασία των τρίτων αγοραστών των πωλούμενων περιουσιακών στοιχείων από αντίποινα, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα πωλούμενα περιουσιακά στοιχεία δεν επιστρέφονται σε πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για τα ποινικά αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 2.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν οι δαπάνες για τη διαχείριση δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων να βαρύνουν τον πραγματικό δικαιούχο.

Άρθρο 21

Υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων

1. Κάθε κράτος μέλος ιδρύει ή ορίζει τουλάχιστον μία υπηρεσία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων με σκοπό τη διαχείριση δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων.

2. Οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων έχουν τα ακόλουθα καθήκοντα:

α) διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης των δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων, είτε μέσω της άμεσης διαχείρισης δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων είτε μέσω της παροχής στήριξης και εμπειρογνωσίας σε άλλες αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων·

β) παροχή στήριξης κατά τον σχεδιασμό πριν από την κατάσχεση στις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων·

γ) συνεργασία με άλλες αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την ανίχνευση και τον εντοπισμό, τη δέσμευση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία·

δ) συνεργασία με άλλες αρμόδιες αρχές υπεύθυνες για τη διαχείριση δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων σε διασυνοριακές υποθέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

Άρθρο 22

Υποχρέωση ενημέρωσης των θιγόμενων προσώπων

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις δέσμευσης κατά το άρθρο 11, οι αποφάσεις δήμευσης κατά τα άρθρα 12 έως 16 και οι αποφάσεις πώλησης περιουσιακών στοιχείων κατά το άρθρο 20 αιτιολογούνται και κοινοποιούνται στο θιγόμενο πρόσωπο.

Άρθρο 23

Μέσα παροχής εννόμου προστασίας

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα που θίγονται από τα μέτρα που προβλέπονται βάσει της παρούσας οδηγίας έχουν δικαιώματα άμυνας, πραγματικής προσφυγής και δίκαιης δίκης για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους.

2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν δυνατότητα πραγματικής προσβολής ενώπιον δικαστηρίου της απόφασης δέσμευσης κατά το άρθρο 11 εκ μέρους του προσώπου του οποίου θίγονται περιουσιακά στοιχεία, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο. Όταν η απόφαση δέσμευσης έχει ληφθεί από αρμόδια αρχή που δεν είναι δικαστική αρχή, το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η εν λόγω απόφαση υποβάλλεται πρώτα προς επικύρωση ή επανεξέταση σε δικαστική αρχή πριν από την προσβολή ενώπιον δικαστηρίου.

3. Όταν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος έχει διαφύγει, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα για να διασφαλίσουν τη δυνατότητα πραγματικής άσκησης του δικαιώματος προσβολής της απόφασης δήμευσης και απαιτούν να κλητευθεί το θιγόμενο πρόσωπο στη διαδικασία δήμευσης ή να καταβληθούν εύλογες προσπάθειες ώστε να ενημερωθεί το εν λόγω πρόσωπο για τη διαδικασία αυτή.

4. Τα κράτη μέλη προβλέπουν δυνατότητα πραγματικής προσβολής ενώπιον δικαστηρίου της απόφασης δήμευσης και των σχετικών περιστάσεων της υπόθεσης εκ μέρους του προσώπου του οποίου θίγονται περιουσιακά στοιχεία, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο.

Στην περίπτωση αποφάσεων δήμευσης κατά το άρθρο 13, οι περιστάσεις αυτές περιλαμβάνουν τα γεγονότα και τις περιστάσεις επί των οποίων βασίστηκε η διαπίστωση ότι ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι σκοπός της μεταβίβασης ή της κτήσης ήταν η αποφυγή της δήμευσης.

Στην περίπτωση αποφάσεων δήμευσης κατά τα άρθρα 14 και 16, οι περιστάσεις αυτές περιλαμβάνουν συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά και διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία βάσει των οποίων τα επίδικα περιουσιακά στοιχεία θεωρούνται περιουσιακά στοιχεία που προέρχονται από αξιόποινες πράξεις.

Στην περίπτωση αποφάσεων δήμευσης κατά το άρθρο 15, οι περιστάσεις αυτές περιλαμβάνουν πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία βάσει των οποίων το εθνικό δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πληρούται η ειδική υπόσταση του αδικήματος.

5. Όταν εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι η δήμευση δεν διατάσσεται στον βαθμό που θα ήταν δυσανάλογη προς το διαπραχθέν αδίκημα ή την κατηγορία κατά του προσώπου το οποίο αφορά η δήμευση. Όταν εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι, σε εξαιρετικές περιστάσεις, δεν διατάσσεται δήμευση αν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, κάτι τέτοιο θα συνεπαγόταν υπέρμετρη επιβάρυνση για το θιγόμενο πρόσωπο.

6. Τα κράτη μέλη προβλέπουν δυνατότητα πραγματικής προσβολής της απόφασης πώλησης των επίδικων περιουσιακών στοιχείων κατά το άρθρο 20 εκ μέρους του προσώπου του οποίου θίγονται περιουσιακά στοιχεία. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τη δυνατότητα η εν λόγω προσφυγή να έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

7. Οι τρίτοι μπορούν να διεκδικήσουν τίτλο ιδιοκτησίας ή άλλα δικαιώματα ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 13.

8. Τα πρόσωπα των οποίων περιουσιακά στοιχεία θίγονται από τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών δέσμευσης και δήμευσης. Τα θιγόμενα πρόσωπα ενημερώνονται για το δικαίωμα αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Άρθρο 24

Εθνική στρατηγική για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν έως [ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας] εθνική στρατηγική για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και την επικαιροποιούν ανά τακτά χρονικά διαστήματα που δεν υπερβαίνουν τα πέντε έτη.

2. Η στρατηγική περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

α) στρατηγικούς στόχους, προτεραιότητες και μέτρα για την ενίσχυση των προσπαθειών όλων των αρμόδιων εθνικών αρχών που συμμετέχουν στην ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, όπως ορίζονται στην παρούσα οδηγία·

β) πλαίσιο διακυβέρνησης για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής των ρόλων και των αρμοδιοτήτων όλων των αρμόδιων αρχών και μηχανισμών συνεργασίας·

γ) κατάλληλους μηχανισμούς συντονισμού και συνεργασίας σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών·

δ) τους πόρους που τίθενται στη διάθεση των αρμόδιων αρχών, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης·

ε) διαδικασίες για την τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τη στρατηγική τους και κάθε επικαιροποίηση της στρατηγικής τους στην Επιτροπή εντός τριών μηνών από την έγκρισή της.

Άρθρο 25

Πόροι

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων που εκτελούν καθήκοντα δυνάμει της παρούσας οδηγίας διαθέτουν κατάλληλα ειδικευμένο προσωπικό και τους κατάλληλους οικονομικούς, τεχνικούς και τεχνολογικούς πόρους που απαιτούνται για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους που σχετίζονται με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 26

Δημιουργία κεντρικών μητρώων δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων

1. Για τους σκοπούς της διαχείρισης δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων, τα κράτη μέλη θεσπίζουν κεντρικά μητρώα που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τη δέσμευση, τη δήμευση και τη διαχείριση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να αποτελέσουν ή αποτελούν αντικείμενο απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και άλλες αρμόδιες αρχές που εκτελούν καθήκοντα σύμφωνα με τα άρθρα 4, 19 και 20 έχουν την εξουσία καταχώρισης και αναζήτησης, απευθείας και αμέσως, των πληροφοριών που προβλέπονται στην παράγραφο 3, καθώς και πρόσβασης σε αυτές.

3. Οι ακόλουθες πληροφορίες είναι καταχωρίσιμες, προσβάσιμες και αναζητήσιμες μέσω των κεντρικών μητρώων που προβλέπονται στην παράγραφο 1:

α) τα περιουσιακά στοιχεία για τα οποία έχει εκδοθεί απόφαση δέσμευσης ή δήμευσης, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερειών που επιτρέπουν τον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων·

β) η εκτιμώμενη ή η πραγματική αξία των περιουσιακών στοιχείων κατά τη στιγμή της δέσμευσης, της δήμευσης και της διάθεσης·

γ) ο κύριος των περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του πραγματικού δικαιούχου, εφόσον τέτοιες πληροφορίες είναι διαθέσιμες·

δ) τα στοιχεία του εθνικού φακέλου της διαδικασίας σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία·

ε) το όνομα της αρχής που καταχωρίζει τις πληροφορίες στο μητρώο·

στ) το μοναδικό αναγνωριστικό χρήστη του υπαλλήλου που καταχώρισε τις πληροφορίες στο μητρώο.

4. Οι πληροφορίες που προβλέπονται στην παράγραφο 3 διατηρούνται μόνο για όσο διάστημα είναι αναγκαίο για την τήρηση αρχείου και επισκόπησης των δεσμευμένων, δημευμένων ή υπό διαχείριση περιουσιακών στοιχείων και, σε κάθε περίπτωση, δεν διατηρούνται μετά τη διάθεσή τους ή την παροχή ετήσιων στατιστικών στοιχείων κατά το άρθρο 27.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη διασφάλιση της ασφάλειας των δεδομένων που περιέχονται στα κεντρικά μητρώα δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων.

Άρθρο 27

Στατιστικά στοιχεία

1. Τα κράτη μέλη συλλέγουν και διατηρούν πλήρη στατιστικά στοιχεία σε κεντρικό επίπεδο σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι στατιστικές που προβλέπονται στην παράγραφο 1 συλλέγονται σε ημερολογιακή βάση και διαβιβάζονται στην Επιτροπή σε ετήσια βάση, έως την [1η Σεπτεμβρίου] του επόμενου έτους.

3. Η Επιτροπή μπορεί να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 30 για τη θέσπιση λεπτομερέστερων κανόνων σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να συλλέγονται και τη μεθοδολογία για τη συλλογή των στατιστικών στοιχείων που προβλέπονται στην παράγραφο 1, καθώς και τις ρυθμίσεις για τη διαβίβασή τους στην Επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 28

Συνεργασία με όργανα και οργανισμούς της ΕΕ

1. Οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων των κρατών μελών συνεργάζονται στενά με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία με σκοπό τη διευκόλυνση του εντοπισμού οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να αποτελέσουν ή αποτελούν αντικείμενο απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης σε ποινικές υποθέσεις που αφορούν ποινικά αδικήματα για τα οποία η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ασκεί την αρμοδιότητά της.

2. Οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων συνεργάζονται με την Ευρώπη και τη Eurojust, κατά τους τομείς της αρμοδιότητάς τους, με σκοπό τη διευκόλυνση του εντοπισμού οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων που ενδέχεται να αποτελέσουν ή αποτελούν αντικείμενο απόφασης δέσμευσης ή δήμευσης που έχει εκδοθεί από αρμόδια αρχή κατά τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας και, όταν είναι αναγκαίο, για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

Άρθρο 29

Συνεργασία με τρίτες χώρες

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων συνεργάζονται με τις ομόλογές τους σε τρίτες χώρες στον μέγιστο δυνατό βαθμό και με την επιφύλαξη του ισχύοντος νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων, για τους σκοπούς της εκτέλεσης των καθηκόντων τους σύμφωνα με το άρθρο 5 και, όπου απαιτείται, για την πρόληψη, τον εντοπισμό ή τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παράβαση περιοριστικών μέτρων της Ένωσης.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων συνεργάζονται με τις ομόλογές τους σε τρίτες χώρες στον μέγιστο δυνατό βαθμό για τους σκοπούς της εκτέλεσης των καθηκόντων τους σύμφωνα με το άρθρο 21.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 30

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.

2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 27 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για αόριστο χρονικό διάστημα από τις [ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας].

3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 27 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτήν. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.

4. Πριν εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.

5. Μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 27 τίθεται σε ισχύ μόνον αν δεν διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός [δύο μηνών] από την ημέρα κοινοποίησης της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, προτού λήξει αυτή η προθεσμία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά [δύο μήνες] κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 31

Ορισθείσες αρμόδιες αρχές και σημεία επαφής

1. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με την αρχή ή τις αρχές που ορίζονται για την εκτέλεση των καθηκόντων των άρθρων 5 και 21.

2. Όταν ένα κράτος μέλος έχει περισσότερες από δύο αρχές επιφορτισμένες με τα καθήκοντα των άρθρων 5 και 21, ορίζει το πολύ δύο σημεία επαφής για τη διευκόλυνση της συνεργασίας σε διασυνοριακές υποθέσεις.

3. Το αργότερο [... μήνες μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας], τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή την αρμόδια αρχή ή τις αρμόδιες αρχές καθώς και τα σημεία επαφής που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα.

4. Το αργότερο [... μήνες μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας], η Επιτροπή δημιουργεί διαδικτυακό μητρώο στο οποίο απαριθμούνται όλες οι αρμόδιες αρχές και το σημείο επαφής που έχει οριστεί για κάθε αρμόδια αρχή. Η Επιτροπή δημοσιεύει και επικαιροποιεί τακτικά στον ιστότοπό της τον κατάλογο των αρχών που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 32

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις [ημερομηνία έναρξης ισχύος + 1 έτος]. Διαβιβάζουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

2. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτήν κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 33

Υποβολή εκθέσεων

1. Η Επιτροπή υποβάλλει, έως τις [ημερομηνία έναρξης ισχύος + 3 έτη], στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση για την αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

2. Η Επιτροπή υποβάλλει, έως τις [ημερομηνία έναρξης ισχύος + 5 έτη], στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση για την αξιολόγηση της παρούσας οδηγίας. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη και κάθε άλλη σχετική πληροφορία που αφορά τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή της. Με βάση την αξιολόγηση αυτή, η Επιτροπή αποφασίζει σχετικά με τις κατάλληλες επακόλουθες ενέργειες, συμπεριλαμβανομένης, εφόσον απαιτείται, νομοθετικής πρότασης.

Άρθρο 34

Σχέση με άλλες νομικές πράξεις

1. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την οδηγία (ΕΕ) 2019/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵⁶.

Άρθρο 35

Αντικατάσταση της κοινής δράσης 98/699/ΔΕΥ, των αποφάσεων-πλαίσια 2001/500/ΔΕΥ και 2005/212/ΔΕΥ, της απόφασης 2007/845/ΔΕΥ και της οδηγίας 2014/42/ΕΕ

1. Η κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ, οι αποφάσεις-πλαίσια 2001/500/ΔΕΥ και 2005/212/ΔΕΥ, η απόφαση 2007/845/ΔΕΥ και η οδηγία 2014/42/ΕΕ αντικαθίστανται όσον αφορά τα κράτη

⁵⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τη θέσπιση κανόνων με σκοπό τη διευκόλυνση της χρήσης χρηματοοικονομικών και άλλων πληροφοριών για την πρόληψη, την ανίχνευση, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ορισμένων ποινικών αδικημάτων και την κατάργηση της απόφασης 2000/642/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 186 της 11.7.2019, σ. 122).

μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των εν λόγω κρατών μελών ως προς την ημερομηνία μεταφοράς των εν λόγω πράξεων στο εθνικό δίκαιο.

2. Για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στις πράξεις της παραγράφου 1 ερμηνεύονται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 36

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 37

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος